

G. Chiesa: Kľúč od mieru má Rusko

Generál I. J. Petrov - takmer neznámy vojvodca

Vianočný testík - máme víťazku

BOJOVNÍK

DVOJTÝŽDENNÍK ANTIFAŠISTOV

Ročník LX

22. 1. 2015

Cena 0,70 € (0,44 € pre predplatiteľov)

2

Naša anketa

Čo určite a prioritne musí vyriešiť oblasť konferencia, resp. XVI. zjazd SZPB?

Ján Kašica, tajomník ObIV SZPB, Zvolen: Za prioritu považujem zvolenie správnej taktiky a stratégie nášho zväzu navonok. Dovnútra sme sa stabilizovali pod súčasným vedením SZPB. Nastal čas ísť navonok a postaviť sa na čelo všetkých síl, ktoré odmietajú novodobý fašizmus a rasizmus, ktorý sa Európou šíri ako rakovina. To dokážeme len vtedy, keď si dokážeme múdro a správne zvoliť funkcionársky aktív, ktorý dokáže ideologicky a organizačne zvládnuť túto historickú úlohu.

Vlasta Kasalová, predsedá ZO SZPB, Hrušov, okr. Galanta: Požiadavka našej ZO je prehodnotiť výšku členského príspevku pre členov ZO, ktorí majú vysoký vek a nízke dôchodky a žijú na hranici sociálnej odkázanosti.

Štefan Tichý, tajomník ObIV SZPB, Martin: Konferencia – spomalenie úbytku členskej základne pri upriamení väčšej pozornosti na strednú generáciu a mládež. Zjazd – omladiť vrcholových funkcionárov s dôrazom na kvalitu, flexibilitu a empatiu. Po celý rok zabezpečovať dôstojné oslavy konca 2. sv. vojny, zabezpečovania viac autobusov po celý rok. Získať väčšie zľavy pri rekreáciách, rehabilitáciách a liečeniach veteránov a členov zväzu. Nie pre rodinných príslušníkov! Tí by mali byť členmi zväzu.

Ondrej Štrbák, predsedá ZO SZPB Imricha Gibalu, Fončorda, B. Bystrica: Znížiť vek na prijatie za člena SZPB a obnoviť kolektívne členstvo. To sú podmienky na posilnenie členskej základne mladými členmi. Akosi skoro sme zostarli.

Milan Gibel, tajomník ObIV SZPB, Bardejov: Zvýšiť aktivitu málopočetných základných organizácií. Predovšetkým v smere obrátenia ich pozornosti na školskú mládež. 70. výročie oslobodenia nám na to poskytuje rad príležitostí. Budeme preto organizovať podujatia, ktoré zaujmú práve školákov – vedomostné kvízy, športové zápasia, stretnutia s významnými osobnosťami SZPB atď.

Ján Dianiška, predsedá ObIV SZPB, Košice: Najdôležitejšie je nájsť spôsob, ako pritiahnúť mladých ľudí. Sme prestarnutí a ak sa to nepodarí, tak...

Práve preto bude správa o činnosti prioritne akcentovať na oblasť konferencii práve túto otázku!

Perlička

Keď mlčať je naozaj zlato

Dostal, ako sa hovorí, padáka. A to len preto, že nedržal jazyk za zubami a myšlienky na uzde. Veliteľ popredného oddielu brazílskej polície musel zo zboru odísť, pretože obhajoval nacistov.

Nie však verejne, ale na spoločnom „chate“ s kamarátmi z oddielu a ktosi to vynesol von. Správa z obľúbenej aplikácie známej ako WhatsApp sa dostala k nadriadeným a tí si na Fabia Almeida de Souza posvietili. Okrem iného sa v rozhovore s kamarátmi pochválil aj tým, ako tvrdo zasahoval proti demonštrantom, ktorí vyšli do ulíc v roku 2013. A údajne toho môže mať na rováši oveľa viac. Avšak už len tieto dve veci dali jeho kariéru v policajnom zbere definitívnu bodku.

A. MIKUNDOVÁ, zdroj: abcnews.go.com

Partizána natreli na ružovo

Slovenský zväz protifašistických bojovníkov je rozhorčený a znechutený vrcholom vandalizmu, prejavovým nafarbením na ružovo sochy partizána v Banskej Bystrici.

SZPB tento odsúdeniahodný čin vníma tak, že jeho aktéri a organizátori chceli poškodiť hodnoty, o ktoré sa opiera naša spoločnosť. Socha partizána, inštalovaná pri 20. výročí SNP, nám pripomína najsvetlejší moment v našich novodobých dejinách, a to celonárodné prebudenie a povstanie proti neľudskosti, nacionalizmu a fašizmu.

Žiadame starostlivé vyšetrenie tohto vandalizmu a spravodlivé potrestanie jeho aktérov a organizátorov.

Pavol SEČKÁR, predsedá SZPB

Posledný pohľad na pôvodnú sochu. Podľa hovorkyne primátora Banskej Bystrice socha je týmto vandalským činom natrvalo poškodená.

Blitzkrieg za pravdu o vojne

Slovenský zväz protifašistických bojovníkov sa pripája k ruskému vojensko-historickému spoločenstvu a odsudzuje predstaviteľov Ukrajiny za falzifikáciu histórie.

Nemecké ministerstvo zahraničných vecí, ktorého sa škandálne vyjadrenie ukrajinského predsedu vlády Arsenija Jaceňuka o sovietskom vpáde na Ukrajinu a do Nemecka priamo týkalo, sa odsúdeniu tejto falzifikácie fakticky vyhlo. No my voči nemu zaujímame jednoznačný postoj.

Konštatujeme, že začiatok 70. výročia veľkého víťazstva nad talianskym fašizmom a nemeckým nacizmom omráčila bezprecedentná drzosť a klamné vyhlásenie ukrajinského premiéra o sovietskom vpáde na Ukrajinu a do

Nemecka. Udialo sa to na pozadí falkových pochodov banderovských prohitlerovských fašistických a nacistických pohrobkov v jeho štáte.

Odmietnutie predstaviteľov Nemecka komentovať tento cynický výsmech nad objektívnymi historickými faktami situáciu len komplikuje.

Slovenský zväz protifašistických bojovníkov nemôže dopustiť, aby mládež oslovovalo ukrajinské klamstvo a nemecká ľahostajnosť, pretože nevieme, či sa za nimi neukrýva aj sofistickanejšia podpora tohto ukrajinského klamstva. Hovoríme totiž o dejinných udalostiach, ktoré sme taktiež prežili a na svojich telách i v dušiach aj pretrpeli. Preto nám žiadny ukrajinský banderovec nebude meniť hodnoty, za

ktoré sme cedili krv a v mene ktorých sme povstali aj do Slovenského národného povstania.

Súhlasíme s ruským vojensko-historickým spoločenstvom, že Jaceňuk svojim drzo falošným vyjadrením odštartoval proti nám i proti historickej pravde ozajstný „blitzkrieg“. Hodil nám rukavicu do boja o vedomie našej spoločnosti a hlavne mládeže.

Toto nie je žart, uvedomme si, že čoskoro proti nami prežitej historickej pravde vyrazia aj tí, ktorí sa dnes tvária, že iba mlčia. No v podstate len čakajú na svoju príležitosť. Účty so Slovanmi majú stále otvorené.

V Bratislave, 15. januára 2015

Za predsedníctvo ÚR SZPB
Ing. Pavol Sečkář, PhD.

Viac k téme expert na právo:
<http://www.srspol.sk/clanek-branislav-fabry-zautocil-zssr-na-nacisticke-nemecko-10306.html>

Novoročný darček odbojárov našej verejnosti

Keď pred dvomi rokmi účastník SNP Július Molitoris navrhol na jednom z predsedníctiev ObIV SZPB v Rimavskej Sobote pri cestách rimavskosobotského okresu výstavbu informatívnych tabulí „Cesta SNP

Gemerom – Malohontom“, vzbudil u niekoho aj úsmev. Ibaže dnes to už vzbudzuje možno aj závišť tých, ktorí na tento nápad sami neprišli.

Tieto tabule pri cestách už existujú. Július Molitoris totiž nepredložil len návrh, ale podporil ho aj konkrétnou predstavou o ich obsahu a rozmiestnení, vrátane predbežného rozpočtu. Následne sa k projektu pripojili aj okresy Revúca a Rožňava, teda oblasť organizácia SZPB v Rožňave.

Náklady na realizáciu boli hradené z príspevkov VÚC B. Bystrica a VÚC Košice.

Výrobca dodal informačné tabule začiatkom decembra 2014 a dnes sú už osadené pri takmer všetkých cestách vedúcich k pamätným miestam oslobodzovacích bojov na Gemeri. Po úplnom dokončení budú informovať cestujúcich od Čierneho Potoka na západe Gemera až na východ po Sorošku a na sever po Muráň a Tisovec.

Pre úplnosť chcem doplniť, že tento nápad nebol u Júliusa Molitorisa ojedinelý. Už pred časom sa podieľal na realizácii projektu stálej expozície „Protifašistického odboja na Gemeri“, inštalovanej v Gemersko-malohontskom múzeu v R. Sobote.

Jozef PUPALA, predsedá HDK ObIV SZPB v R. Sobore
(Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Na zamyslenie:

Museli sme si vybrať medzi hanbou a vojnou. Vybrali sme si hanbu a budeme mať aj vojnu.

Winston CHURCHILL po mníchovskej zrade

ISSN 03223-2018

9 770323 201002 02

Snowden: Amerika môže prehrať kybernetickú vojnu

Bývalý agent NSA Edward Snowden si myslí, že Amerika nemá dostatočnú obranu proti hackerským útokom. Vyhlásil to pre noviny PBS v jednom z moskovských hotelov, pričom dodal, že USA sú v kybernetickej vojne zraniteľnejšie ako iné štáty.

„Myslím si, že ak dôjde ku kybernetickej vojne, my môžeme stratiť omnoho viac ako ktorýkoľvek iný štát,“ povedal Snowden. Dodal tiež, že „technický sektor je základom americkej ekonomiky“.

„Ak Amerika sama kyberneticky útočí, zároveň tým vytvára štandard

pre takéto činnosti, formujúc novú medzinárodnú normu správania,“ poznamenal. **Podľa regnum.ru, 9. január 2015**

Ťahnybok: Bez banderovcov by nebolo prevratu

Vodca fašizujúcej strany Sloboda Oleh Ťahnybok vyhlásil, že hybnou silou Majdanu bol nacionalizmus.

„Hlavným heslom Majdanu sa stalo banderovské Sláva Ukrajine! Hrdinom sláva! A hybnou silou, nech si kto chce, čo chce hovorí, bol nacionalizmus,“ cituje agentúra Novosti záznam lídra ukrajinských nacionalistov z jeho stránky na Facebooku.

Podľa Ťahnyboka bez nacionalistov-banderovcov

by Ukrajinci nedokázali zmeniť politický režim – práve ideovému víťazstvu nacionalistov je Ukrajina zviazaná za svoju nezávislosť. „Hrdinstvo ukrajinských vojakov, tisícov dobrovoľníkov, výbuch vlasťenectva – to všetko je následok banderizácie – je to víťazstvo ukrajinského nacionalizmu v masovom vedomí značnej časti spoločnosti,“ podčiarkuje líder Slobody. **Podľa evrazia.org, 2. január 2015**

Gorbačov predpovedá Európe atómovú vojnu

Michail Gorbačov skritizoval „stratu dôvery“ medzi Ruskom a Západom a nazval ju „katastrofálnou“. 83-ročný laureát Nobelovej ceny mieru obvinil Západ a NATO zo zničenia štruktúry európskej bezpečnosti cestou rozšírenia aliancie. „Žiaľ, USA začínajú vytvárať megaimpérium. Hlava Kremľa nemôže tieto veci ignorovať,“ poznamenal bývalý prezident ZSSR.

„Vojna takého druhu privedie niekomu v tejto situácii prasknúť nevyhnutne k atómovej vojne. Zárroveň vyzval Nemecko ne-

miešať sa do ukrajinskej krízy.

Podľa neho vyzerajú aj pokusy Západu zbaviť prezidenta Ruska jeho moci ako „veľmi hlúpe a veľmi nebezpečné“. „Nemecko sa už pokúšalo rozšíriť svoj vplyv na východ počas 2. sv. vojny. Naozaj potrebuje ešte jednu príučku?“ **Podľa dni.ru, 10. január 2015**

Britské ministerstvo vnútra volá po pozorovaní detí

Deje sa tak na základe štúdie, ktorá sa stala súčasťou protiteroristického plánu. Na jej základe má personál materských škôl hlásiť deti, ktoré majú sklon k prejavom terorizmu.

Direktíva hovorí, že „vedúci sa musia presvedčiť o tom, že ich personál má adekvátne vzdelanie, ktoré im umožňuje kvalifikovane odhadnúť deti s rizikom nechať sa zapojiť do terorizmu, či spochybňovať idey, ktoré môžu byť využité na ospravedlnenie terorizmu...“

Dokument vyvolal kritiku radu politikov. „Je ťažké po-

chopiť, ako sa to bude uvádzať do života. Je to nespĺniteľné. To majú referovať o nejakom dieťati, ktoré vyzdvihuje kazateľa považovaného za radikála? Myslím, že nie,“ hovorí poslanec David Davies.

„Premena našich učiteľov a opatrovateliek na armádu špiónov nezastaví teroristickú hrozbu,“ vyhlásila predsta-

vitelka organizácie na ochranu ľudských práv Liberty Isabella Sankeyová.

Predstavitel ministerstva vnútra vyhlásil, že personál nemá zasahovať do rodinného života detí, má im však pomáhať v prípadoch, ak zafixuje podozrivé správanie.

Pred časom uskutočnila služba Populus prieskum, ktorý ukázal, že každý siedmy Brit sympatizuje s teroristickým zoskupením Islamský štát.

Podľa vz.ru, 5. január 2015

Nemecko zahlcujú zhromaždenia nacistov

Večer 5. januára sa konali mnohopočetné mítingy v Drážďanoch, Kolíne, Stuttgarte, Düsseldorfe, Bonne... masové demonštrácie proti tamojším moslimom.

Dnes sú to už desiatky tisíc protestujúcich, kým na prvej demonštrácii v októbri 2014 sa zišlo „len“ 270 ľudí. Raketový nástup xenofóbie ukázalo

už decembrové (22. 12. 2014) zhromaždenie s vyše 17-tisíc zúčastnenými.

Vedenie nemeckého štátu najviac straší heslo, ktoré použí-

vali protivníci komunistického režimu v NDR: „My sme ľud!“ (Wir sind das Volk). Organizátori protestných zhromaždení tvrdia, že oni len bojujú za zachovanie kresťanských hodnôt v Európe.

Podľa dni.ru, 5. január 2015

Taliansky karikaturista: Etnická čistka Kyjeva v Donbase

Zlikvidovanie škôl a nemocníc v Donbase ukrajinskými vojskami sa dá považovať len za etnickú čistku, vyhlásil populárny taliansky karikaturista Vauro Senesi po návrate z cesty po juhovýchode Ukrajiny.

„To, čo sa deje na juhovýchode Ukrajiny zo strany kyjevských úradov, sa dá nazvať len etnickou čistkou. Ako inak sa dá vysvet-

liť, že sa ničia občianske objekty – nemocnice, školy?“ povedal Vauro.

„Nesmierne ma prekvapuje, že

talianska a európske vlády si to nevšimajú a západné médiá o tom mlčia,“ poznamenal umelec.

Oznámil, že svoje postrehy opísal pre noviny Il Fatto Quotidiano, s ktorými spolupracuje od roku 2012. „Nakrútili sme aj video,“ dodal. **Podľa vz.ru, 10. január 2015**

Parížska poprava nie je terorizmus – je to predzvesť občianskej vojny

Vystrelanie francúzskych karikaturistov už vošlo do dejín ako západ Západu – postavia ho do jedného radu s ta-

kými známymi teroristickými činmi ako 11. september 2001 v USA a akcia Breivika v Nórsku.

Spoločným menovateľom týchto akcií nie je to, že teroristi

zabili ľudí, ale to, že ide o svedectvo, ako sa západná civilizácia samolikviduje. Prítom si ani čestnú diagnózu svojej choroby nechce priznať.

Podľa vz.ru, 9. január 2015

Čo píšú iní

■ Dostanú Gréci svoje?

Noviny Der Spiegel uvádzajú, že expertná komisia gréckeho ministerstva financií začiatkom januára zverejnila 160-stranovú správu, na základe ktorej im Nemecko dlhuje za okupáciu krajiny počas 2. sv. vojny 11 miliárd eur.

Nemecko totiž cez vojnu prinútilo Grécko vydať mu (i Taliansku) pôžičku vo výške 1,5 bilióna gréckych drachiem. So splácaním dlhu sa malo začať po vojne, ale jej priebeh zabránil Hitlerovi i Mussolinimu splniť svoje povinnosti.

Napriek tomu, že dokument bol hneď po jeho spracovaní utajený, mnohí grécki politici, konkrétne radikálni ľavičiarci (Syriza) už stihli vyhlásiť nevyhnutnosť splatenia tohto dlhu.

Grécka tlač v tejto súvislosti upozorňuje, že tento dlh nie je o vojnových reparáciách. Tie sa posudzujú samostatne, pričom Nemecko vraj ako náhradu vojnových škôd Grécku dlhuje vyše 100 miliárd eur. **Podľa ria.ru, 11. január 2015**

■ Jaceňukova sústrasť Nemcom, že prehrali so Sovietskym zväzom

Ukrajinský predseda vlády Arsenij Jaceňuk už asi stráca rozum. Aby získal od Nemcov polmiliardovú pôžičku, vyjadruje im sústrasť, že prehrali vojnu so Sovietskym zväzom.

Počas návštevy Nemecka vyhlásil v rozhovore pre miestnu televíziu, že súčasná situácia v Európe pripomína udalosti roku 1945, keď „Rusi prešli územím Ukrajiny a Nemecka“.

„My nedovolíme Rusom prejsť po Ukrajine a Nemecku, ako sa to stalo počas 2. sv. vojny,“ vyhlásil.

Nemeckí občania niečo také nechápu. Ved' vyzerá to tak, že Jaceňuk odmieta nielen účasť niekoľkých miliónov Ukrajincov vo vojne proti nacizmu a fašizmu, on dokonca osloboditeľskú misiu Červenej armády od hitlerovcov nazýva agresiou. Ukrajinu pri tom stavia na rovnaké váhy ako fašistické Nemecko.

* * *

„Toto nie je len znetvorenie našich spoločných dejín, je to aj ospravedlnenie hitlerizmu a urážka pamiatky hrdinov i obetí boja s nacizmom, a v neposlednom rade aj ukrajinských,“ napísal vo svojom blogu na stránke Rady federácií RF predseda jej výboru pre medzinárodné otázky Konstantin Kosačov.

Podľa vz.ru z 8. 1. a ria.ru z 9. 1. 2015

■ Zeman porovnal stúpcov Banderu s nacistami pri Hitlerovi

„S Ukrajinou čosi nie je v poriadku. Prvého januára organizujú pochody na počesť Stepana Banderu, ktorý sa, okrem iného, podobá na Reinharda Heydricha,“ povedal český prezident M. Zeman v reakcii na fakľový pochod, ktorý sa konal v Kyjeve pri príležitosti 106. výročia narodenia vodcu organizácie ukrajinských nacionalistov.

Všetko tam „bolo organizované absolútne rovnako, ako boli organizované pochody nacistov v časoch hitlerovského Nemecka“.

„Opakujem, udialo sa to 1. januára 2015. A tak som si povedal, že s touto Ukrajinou sa deje niečo zlé. Niečo zlé sa však deje aj s Európskou úniou, ktorá voči tejto akcii nevyjadřila žiadny protest!“

Podľa ria.ru, 4. január 2015

■ Pokuta za zamalovanie hákového kríža

Nemecký súd pokutoval 52-ročného invalida, bývalého učiteľa jednej zo základných škôl Hessenu Ralfa Bendera, za to, že zamaloval hákový kríž na stene budovy samosprávy, a zaviazal ho zaplatiť pokutu „za poškodzovanie samosprávneho majetku“.

Noviny Ruské Nemecko uvádzajú, že Ralf sa pohyboval na vozíku a keď zbadal na stene samosprávnej budovy hákový kríž a xenofóbny nápis, obrátil sa na miestne úrady, aby na to reagovali a neonacistický symbol odstránili. No keďže niekoľko dní sa nič nedialo, zamaloval to sám.

V zdôvodnení pokuty (cca 1 040 eur) sudkyňa uviedla, že R. Bendera by súd neodsúdila, keby hákový kríž nezamaloval farbou, ale zo steny ho zoškriabal či prelepil papierom.

Úžasná logika. Prečo to teda neurobili zamestnanci samosprávy? Našťastie existujú v Nemecku aj ľudia s normálnym rozumom a na tých sa obrátili noviny Rhein-Zeitung s informáciou, že otvorili pre odsúdeného špeciálny účet na pomoc pri úhrade pokuty. Navyše idú obviňovať danú samosprávu z podpory neonacizmu. **Podľa nemeckej tlače, január 2015**

Možno nejde o nič, ale možno aj o všetko!

3. januára 2015 prišla do kancelárie Ústrednej rady SZPB ponuka z medzinárodného združenia antifašistov (Fédération Internationale des Résistants - FIR), aby sa naša mládež zúčastnila Medzinárodného stretnutia mládeže v Osvienčime.

Veľavravný je však pritom dátum. Organizátori ho nenaplánovali na 27. január, na 70. výročie oslobodenia koncentračného tábora Auschwitz Birkenau sovietskou Červenou armádou (alebo na nejaký iný dátum), ale na máj 2015, navyše od 5. po 10. mája.

Čiže aký signál nám tým FIR vysiela? Že pre európsku mládež (na „Jugendtreffen“ sa ich má zúčast-

niť 1000!) nebude pre budúcnosť dôležité víťazstvo spojencov nad talianskym fašizmom, nemeckým nacizmom a japonským militarizmom? Že jediné a dôležité je „len“ učiť sa nenávidieť holokaust?

Nechce sa mi veriť, žeby organizátori boli až takí politicky nerozhľadní a necitliví, skôr sa mi to javí ako nevhodná manipulácia s mládežníckym vedomím.

My na Slovensku však nesmieme zabudnúť, že ak by nebolo víťazstva spojencov, nedalo by sa spomínať ani na priemyselné vyvražďovanie židov, Slovanov, a teda ani na holokaust. **Vladimír MIKUNDA**

Nebojme sa pripomenúť si... 15. január: Deň čs. raketového vojska a delostrelectva

Formálne bol a formálne už nie je. Otvorene si priznajme, že zastavili ho následky Novembra '89. Príliš veľa vplyvným nežičlivcom začali prekážať spomienky na bojové majstrovstvo delostrelcov 1. čs. armádneho zboru v ZSSR, ktoré preukázali pri Jasle 15. januára 1945.

Neformálne a ľudsky však tento sviatok nezanikol. A už pár rokov prebieha jeho živelné (rozumejte – ľudové) znovuzrodenie. Zásľuhu na tom majú hlavne bývalí delostrelci a príslušníci raketových vojsk, ktorých už

nebaví budovať tradície na novodobej nejednoznačnosti. Chcú budovať len tradície víťazstiev pravdy a v jej mene aj elitných schopností našich predkov, ktoré vieme ako rukavicu hodiť do očí každému neprajníkovi.

Nezabudnime, že odkaz Jasla, to je predovšetkým odkaz bojovej slovenskej a českej protifašistickej elity. Účinnosť delostreleckej prípravy našich plukov tu bola taká jednoznačná, že nežičlivci sa ju za celých 70 rokov neodvážili čo i len spochybniť. Preto ju novým generáciám radšej odstránili spreď očí a uší.

V mene sv. Barbory, ako patrónky delostrelcov, želáme našim dnešným i bývalým „bohom vojny“ pevné zdravie a osobné šťastie.

-vmi-

Predseda SZPB Pavol Sečár a tajomník SZPB Viliam Longauer odovzdali trom historikom Vojenského historického ústavu medailu Za obetavú prácu pre SZPB. Slovenský zväz protifašistických bojovníkov vyjadruje im týmto ocenením vďaka aj za spoluprácu a vzájomnú podporu.

Ocenenia si preberajú (zľava): major Miroslav Burčík, Imrich Purdek a František Cséfalvay.

■ 1. JANUÁR

Po deviaty raz sa tisíce ľudí v Kyjeve a v ďalších, najmä západoukrajinských mestách vydali na pochod s fakľami, aby si „svojsky“ uctili 106. výročie narodenia Stepana Banderu. Časť Ukrajincov ho považuje za najväčšieho vlastenca, časť za masového vraha. Jedno z hlavných hesiel pochodov znelo Hrdinovia nezomierajú! O Banderovi a príslušníkoch jeho Ukrajinskej povstaleckej armády je známa kolaborácia s nemeckými nacistami. Hoci istý čas bojovali aj proti nim, „vyznamenali“ sa najmä ozbrojenými útokmi proti Červenej armáde a krvavými masakrami poľského obyvateľstva. Bandy banderovcov vyčíňali po skončení 2. svetovej vojny i na severnom Slovensku.

■ 4. JANUÁR

V roku 2014 navštívil bývalý nacistický koncentračný tábor Auschwitz-Birkenau pri poľskom meste Osvienčim rekordný počet návštevníkov – vyše poldruha milióna. Väčšina návštevníkov pochádzala z Poľska, no množstvo turistov pricestovalo aj z Veľkej Británie, USA,

Talianska a Nemecka. V tábore smrti prišlo v rokoch 1940 až 1945 o život približne 1,1 milióna ľudí. Najmä Židia, ale tiež Poliaci, Rómovia, príslušníci ďalších národov, ako aj zajatí

stalo sa VO SVETE
1. 1. – 13. 1. 2015

sovietski vojaci. Zahynuli v plynových komorách, pri nútenej práci, od hladu alebo následkom chorôb.

■ 7. JANUÁR

Pápež František sa stretol so skupinou bývalých väzňov z vyhladzovacieho tábora Auschwitz. Išlo o šiestich pamätníkov z Nemecka, Poľska, Francúzska a Česka. Stretnutie sa uskutočnilo na záver audiencie pri príležitosti blížiaceho sa 70. výročia oslobodenia nacistického tábora Červenou armádou, ktoré pripadá na 27. januára. Na krátkej schôdzke sa zúčastnili i zástupcovia Medzinárodného osvienčimského výboru, ktorí pápežovi odovzdali symbolické ocenenie, udeľované za zásluhy v boji za

ľudské práva, proti antisemitizmu a xenofóbi. František vlní v septembri venoval stotisíc eur Nadácii Auschwitz-Birkenau, ktorá financuje múzeum fungujúce v komplexe bývalého tábora v južnom Poľsku.

■ 13. JANUÁR

Ruský prezident Vladimir Putin sa nezúčastní na spomienke na holokaust v Poľsku. Dôvodom jeho neúčasti na stretnutí svetových lídrov na mieste nacistického koncentračného tábora Auschwitz je podľa agentúry Reuters nedôvera medzi Poľskom a Ruskom spôsobená konfliktom na Ukrajine. Europoslankyňa za stranu Smer-SD Monika Flašíková Beňová nerozumie, prečo Poľsko nepozvalo ruského prezidenta. „Je nepochybné, že podobne ako Majdanek a Treblinka, aj Osvienčim bol 27. januára 1945 oslobodený Červenou armádou. Je preto nepochopiteľné, že Poliaci na oslavy 70. výročia oslobodenia nepozvali najvyššieho predstaviteľa Ruskej federácie. Je to dôkaz nezrelosti poľskej politickej elity a jej neschopnosti reflexie,“ napísala na svojom facebooku. **(ao)**

Správa o výročí SNP sa šírila celou zemegulou

Rádioamatéri z Banskej Bystrice rozšírili správu o 70. výročí SNP do 75 krajín celého rádioamatérskeho sveta. Informáciu o tom sme dostali 4. decembra 2014.

V dobe od 1. do 31. 8. 2014 sa trom rádioamatérom (Janko Cibuľa OM7AW, Jozef Toman OM3MV a Ludo Šajdík OM7AX) podarilo prostredníctvom 4500

spojení skontaktovať so 75 krajinami. Dôkazom sú potvrdzujúce kartičky, tzv. QSL, s informáciou o SNP v anglickom jazyku.

Súčasťou informácie, ktorú rádioamatéri zaslali vedeniu SZPB, je aj poďakovanie predsedovi P. Sečkárovi a ostatným funkcionárom za zdarnú propagáciu tejto udalosti a mesta Banská Bystrica.

Metropolita Amfilochij: NATO – nacionálno-fašistický pakt, pokračujúci v diele Hitlera a Mussoliniho

Duchovný líder pravoslávneho národa Čiernej Hory, metropolita čiernohorský a prímorský Amfilochij, odpovedal na otázky korešpondenta IA Regnum o situácii v Čiernej Hore v súvislosti so zámyslom úradov vstúpiť do NATO v roku 2015:

– Čiernohorské úrady môžu vyhlásovať, čo len chcú. Prvé, čo im však treba urobiť – tak to je opýtať sa ľudu na súhlas o svojom zámysle. Ak sú s ľuďom.

Pre Čiernu Horu je otázka o vzťahu voči vstupu do NATO najserióznejšia otázka. Referendá sa uskutočňujú aj o menej vážnych otázkach.

Čo sa mňa ako metropolitu týka, tak ja som neraz hovoril, že NATO je pakt, ktorý mal spočiatku obranný charakter. Tak hovorili jeho zakladatelia. V čase jeho formovania bolo jasné, prečo sa tvorilo NATO. Sovietsky zväz i štáty socialistického tábora tiež mali svoj blok – Varšavskú zmluvu.

V 90-tych rokoch zmizol ZSSR ako oponent NATO, rozpadla sa aj Varšavská zmluva. Vtedy by bolo logické, keby svoje rozpustenie vyhlásilo aj NATO. Aký je teda zmysel existencie NATO po rozpade Varšavskej zmluvy? V čom je vôbec zmysel NATO? Pred kým mieni NATO brániť Európu? Keď zvíťazila demokracia a zmizlo nebezpečenstvo.

Vtedy začalo NATO bojovať proti iným národom. Čo v posledných rokoch robí NATO? NATO začalo svoju činnosť po rozpade ZSSR likvidáciou Juhoslávie, bombardovaním Srbska a Čiernej Hory, Bosny a Hercegoviny, Kosova a Metohije. Dnešné NATO je paktom, ktorý nesie agresiu na Východ.

Hanbou je to, čo robí NATO v Afganistane, Iráne, Iraku, Sýrii, Líbyi. Hanba a potupa! Vražda Kaddáfího – zákonito zvoleného lídra (a akým úžasným spôsobom!) – to je to, čo dnes robí NATO. Bývalí európski spolubojovníci Kaddáfího sú tiež spolupáchatelia tejto strašnej vraždy.

Pod tlakom NATO boli Srbsku odňaté Kosovo a Metohija. Násilné ustanovenie neexistujúceho štátu Kosovo, ktoré je podľa Ústavy časťou Srbska, čo priznala aj OSN. Avšak NATO násilne odníma tieto územia.

NATO ako pakt teraz uskutočňuje politiku nacionálfašizmu. Robí to isté, čo vo vzťahu ku Kosovu a Metohiji robili Hitler a Mussolini. Pri nich sa Kosovo stalo súčasťou „Veľkého Albánska“. Severná časť bola v okupovanom Srbsku, no pred-

sa len v Srbsku. No NATO je ešte horšie ako Mussolini a Hitler preto, lebo Srbom odňalo cestou násilia a zlodejstiev aj severné Kosovo.

A tak NATO nie je teraz obranným zväzom, ale nacionálfašistickým paktom, pokračujúcim v diele Hitlera a Mussoliniho. To je už jasné. Teraz tento pakt uskutočňuje svoje deštruktívne záležitosti na Ukrajine, postupujúc s ňou ako s Juhosláviou.

Čo je pozoruhodné: Ukrajinu ako samostatnú republiku v rámci ZSSR vytvorili boľševici, Lenin a Stalin, ničiac tým jednotný veľký národ. A teraz ich bývalí protivníci, bojovníci s komunizmom, v osobe NATO bránia plody činnosti boľševikov, ktorí rozdelili jednotný národ. Je to zvláštna história.

Ako je to vôbec možné, aby v Čiernej Hore prijali rozhodnutie o vstupe do paktu NATO? Proti komu teda budú bojovať Čiernohorci? Proti Rusku? Veď to je bláznovstvo! Celé dejiny Čiernej Hory boli vždy dejinami bratstva a spolupráce s Ruskom. A zrazu – úrady Čiernej Hory prijímajú akési ekonomické sankcie proti Rusku! 99 percent obyvateľstva krajiny je proti týmto sankciám. No v mene svojich osobných záujmov sa administrácia Čiernej Hory rozhodla takto zabojsť s Ruskom.

Čím mohli tieto sankcie vystrašiť Rusko? V Čiernej Hore sa smejú: „Čo sú to sankcie Čiernej Hory proti Rusku? To je ako keď Čiernohorci nebudú hrať na husliach!“

Kosovo a Metohija boli vždy súčasťou Čiernej Hory. Oddelenie Kosova od Čiernej Hory je plod fantázií nacionálfašistov a stúpenčov Tita, ktorí vymysleli autonómiu tohto územia.

Úrady Čiernej Hory priznali nezávislosť Kosova a vzdali sa ústredného princípu, ktorý im zanechal kráľ Nikola I. Petrovič. Súhlasili so ztročením najdôležitejšej časti svojho územia. Absurdné. Alexander Nevský povedal pravdivé slová: Boh nie je v sile! Boh je v pravde! A pravda určite zvíťazí aj v Kosove a aj v Metohiji! Aj na Ukrajine. V Kyjevskej Rusi!“

Podľa regnum.ru, 12. január 2015

Giulietto Chiesa: Klúč od mieru je v rukách Ruska

Taliansky politický novinár a analytik Giulietto Chiesa nie je čitateľom Bojovníka už neznámy. Dnes hovorí aj o agresivite „ríše dobra“.

Chápu západní Európania procesy odohrávajúce sa na Ukrajine?

– Európanom celkove chýbajú spoľahlivé informácie o ukrajinskej kríze. Prakticky všetky kanály, usudzujem podľa talianskych staníc, ale v ostatnej Európe je to v podstate to isté, ponúkajú jednoducho lož.

Ako je možné čokoľvek pochopiť, ak nikto nepozná dokonca ani národnostné zloženie Ukrajiny? Mám internetovú televíziu, na ktorej som na kanále Pandora TV denne zverejšoval niekoľko komentárov, čo bol jediný alternatívny informačný zdroj v Taliansku. A tam som povedal, že v Donbase sa niektorí ruskí ľudia bránia pred fašistickým režimom so sídlom v Kyjeve. Niekoľko kolegov novinárov na mňa zaútočilo cez médiá: „Pozrite! Pán Chiesa, žoldnier, pripustil, že Rusko okupuje Ukrajinu, pretože povedal, že ruskí ľudia na Ukrajine sa bránia. A čo robia Rusi na Ukrajine?“

To znamená, že dokonca ani novinári zaoberajúci sa touto témou nevedia, že okolo 10 miliónov občanov Ukrajiny je ruskej národnosti. Že tam žijú rovnako ako celé generácie ich predkov. Skrátka prebieha kompletne systematické skresľovanie reality.

A vedúci predstavitelia štátov?

– Čítajú tie isté noviny, pozerajú sa na rovnaké televízne stanice, a preto nemajú ani najmenšiu predstavu o tom, čo sa deje. Preto sa prijímajú rozhodnutia na úrovni neznalosti. Dokonca aj ľudia pokrokoví, čestní a otvorení iným názorom sú nevedomí. Besedoval som so skupinou politikov – tromi poslancami talianskeho parlamentu a dvoma senátormi. Vypočujú si moju interpretáciu situácie, čudovali sa: „To nie je možné! To nie je možné!“

Všetko som vyargumentoval faktami. Títo ľudia neboli zaujatí voči Rusku, nemajú predsudky. Jednoducho nevedomí! A to sú poslanci! Oni hlasujú, prijímajú rozhodnutia! Hovoril som s piatimi. A ostatní? Deprimujúci obrázok. Tí, ktorí vládnu médiami, môžu urobiť všetko potrebné preto, aby vývoj išiel podľa ich scenára.

Ukazuje sa teda, že „siedma veľmoc“ diktuje, ako má postupovať „prvá veľmoc“?

– Áno, diktuje prvej moci i ďalším.

Abysme pochopili nebezpečenstvo situácie na Ukrajine, je vhodnejšie viac analyzovať históriu alebo súčasnosť?

– História a súčasnosť sú tu tesne zviazané. Je mi veľmi dobre známe, že počas mnohých rokov prebieha proces rusofóbie. A nielen na Ukrajine.

Napríklad naša vláda urobila všetko preto, aby presvedčila verejnosť, že víťazom 2. sv. vojny boli Spojené štáty americké. Ďalej sa verejnosti vnucuje nasledovné: Stalin

a Hitler sú rovnakí, obidvaja sú diktátory, zriadili totalitné spoločnosti. Táto kampaň lži a dezinformácií pokračuje a prináša svoje plody.

Udalosti na Ukrajine – to je výsledok nepretržitej prípravy mládeže. Účastníkmi udalostí boli desiatky tisíc mladých ľudí. Takže sa to pripravovalo intenzívne a trvalo. Je to formovanie novej generácie. To isté sa dialo v Estónsku, Litve, Lotyšsku. Písal som o tom v knihe Lotyšský kandidát, alebo neznáme dobrodružstvo cudzinca v Európe (voľný preklad). Niekoľko kapitol knihy je venovaných opisu toho, ako boli pripravovaní vodcovia týchto štátov. Po páde Sovietskeho zväzu boli vedúci činitelia troch pobaltských republík a Poľska, ale aj Bulharska a Rumunska pripravovaní v USA. A nielen pripravovaní, ale aj vybratí Amerikou. Boli to deti nacistov, vychované síce v americkom duchu, ale vnútorné ostali nacistami.

A cieľom je?

– Zlomiť odpor Európanov! USA sa ich od vojny snažili duchovne, organizačne a ekonomicky kolonizovať. No nepodarilo sa to. Zatiaľ im to úplne nefunguje.

Samozrejme, posunuli sa dopredu, pomerne úspešne

ovládli vedomie väčšiny. Demokratická skúsenosť, vedomie občianskej spoločnosti však v Európe existuje. To sa nedá vymazať zo života v priebehu jednej generácie, na to sú potrebné tri, štyri, päť... generácií. Čo chcú Američania dnes? Predĺžiť svoju dominanciu na neobmedzený čas. Použili však na to najhorší prostriedok. Nacizmus!

Je to mína znamenajúca výbuchinu pod európskymi štruktúrami. Tento nacizmus, a vidíme to v pobaltských štátoch, je vytvorený rukami Američanov. Teraz sa to presadzuje na Ukrajinu a v Poľsku.

„Pravý sektor“ – to je poľské dieťa. Narodilo sa v Poľsku, ale potom bolo exportované na Ukrajinu.

Čo je to súčasný nacizmus? Čo chcú Američania: rasovú nadradenosť?

– Nie, to pre Američanov nemá význam. Má to význam len pre tých ľudí v Európe, ktorí boli vychovávaní v tomto duchu. Tu sa však spúšťajú dve podobné tendencie: prvou je antikomunizmus a druhou antirusizmus, rusofóbia. Vidieť to na Ukrajine.

Znamená to, že vývoj sa zastavil? Pri údajnej slobode slova vznikla nesloboda?

– Žiadnej slobody slova a informácii už niet. Mali sme moment, keď sloboda slova bola realitou. Po tom, čo sa objavila televízia, sloboda zmizla. Hneď to nebolo badateľné, ale teraz je to už evidentné. Naša cenzúra existuje pod zámkou slobody prejavu.

Hľadajú sa paralely medzi udalosťami v Španielsku v 30-tych rokoch a terajšou vojnou na juhovýchode Ukrajiny.

– Situácia je nebezpečná, ak bude takto pokračovať. NATO štrngá šablami a je pripravené uskutočniť intervenciu. Je schopné ísť do toho. Sú to ľudia bez svedomia, čistí fanatici. Pán Obama – to je plytký človek, fanatik. Mimochodom, i tak nemá veľký vplyv na chod udalostí. Všetko vedú tajné služby. Od nich sa rozumné riešenie nedá očakávať.

To, čo sa deje, nie je ani náhoda a ani chyba. Všetko je to cieľavedomý a premyslený útok na Rusko.

Vari tajné služby nepoznali situáciu, ktorá sa vyvinula medzi vý-

chodnou a západnou Ukrajinou? Poznali! Nepoznali ju veľvyslanci na Ukrajine? Dobre ju poznali! A predseda vlády Poľska ju nepoznal? Poznal! Všetko robili systematicky, postupne a vedome, všetko bolo organizované.

Neustále sa pýtam: prečo to urobili práve vo februári 2014? Ved' Ukrajina už bola v ich rukách. Stačilo im vyčkať rok do nových volieb, Janukovyč by bol odstránený, dosadili by Porošenka, Parubija – koho by sa im len zachcelo. Mali vo svojich rukách silové štruktúry, všetky páky: ministerstvo obrany, tajné služby. Tak prečo práve február? Prečo ten zhon?

Je očividné, že sa veľmi ponáhľali. Vidíme, že situácia v Amerike je absolútne turbulentná, kríza, osobitne finančná. Finančná kríza – to je tá výbušná zmes, ktorá môže vybuchnúť v ktoromkoľvek momente.

Som presvedčený, že situácia je omnoho vážnejšia, ako vyzerá. Spojené štáty sú vo veľmi zlom stave. Tvrdia síce, že zažívajú rast, ale nie je to pravda. Rastú len voči emisii umelých a ničím nekrytých peňazí.

Dlh Američanov je príliš veľký. Kríza Ameriky a Západu všeobecne narastá. A Washington by chcel uskutočniť operáciu, ktorou by súčasne zaútočil proti Rusku i proti Európe. Ak sa mu podarí postaviť Rusko proti Európe, tá sa ocitne úplne a nezvratne v americkom tábore.

Podarí sa to? Nepodarí? Mój ná-

zor je, že sa to nepodarí. Američania hrajú vabank a myslím si, že takto budú hrať aj naďalej. Preto je situácia veľmi, veľmi vážna.

Toto nie je regionálna kríza. Je to kríza, ktorá bola umelo vyvolaná proti Rusku, aby bolo možné udrieť na Rusko, a osobitne podčiarkujem – aby bolo možné zaútočiť osobitne proti Putinovi. Oni si myslia, že ak odstránia Putina, budú mať rozviazané ruky na to, aby mohli pôsobiť vnútri Ruska, použijúc „piatu kolónu“ a ostatných.

Treba sledovať, či sa podarí operácia, ktorú Putin vedie, aby ukázal Európanom, že nie je v ich záujme postupovať takýmto spôsobom a tak ďalej.

Je takáto možnosť? Je, pretože ak sa pozorne pozrieme, tak nie je to Európa, ktorá prijala takéto rozhodnutie. Bola to len časť Európy – Poľsko a tri pobaltské republiky s pomocou Nemecka. Menovite s pomocou pani Merkelovej.

Napríklad s Talianskom, Gréckom, Španielskom sa nikto neradil. Znamená to, že sa o tom nerozhodovalo v Európe!

Existujú ešte nejaké medzinárodné normy, ktoré by v súčasnosti neboli porušované? Pozorujeme nielen dvojité štandardy, ale dokonca aj medzinárodnú svojvôľu a absolútne právo silnejšieho.

– Áno, nastal krach všetkých politických noriem! Nachádzame sa vo fáze zlomu.

Chápem správanie Putina a Lavrova, ktorí sa správajú tak, ako keby pravidlá ešte platili. Je to správny postoj. Je to jediný spôsob na urovnanie situácie, inak čoskoro vypukne vojna.

A útoky proti Putinovi? Sankcie proti celému jeho okoliu? To je bezprecedentné! Dokonca neslušné.

Rozrušené sú aj všetky základy bezpečnosti. Po tom, čo sa deje, neexistuje už ani európska bezpečnosť! A ak neexistuje európska, potom už niet ani svetovej bezpečnosti.

V Európe si to stále neuvedomili. Pretože si myslia: my sme dobrí, my nič zlé nerobíme. No čo sa deje? NATO zachvátilo Ukrajinu a čoskoro bude Ukrajina v NATO. S Donbasom či bez Donbasu, ale bude.

Po tomto – je koniec bezpečnosti v Európe. Preto je nutné nové myslenie. Je potrebné vytvoriť nový systém medzinárodných vzťahov.

A kto ho bude formulovať? Nemôžu Američania otvorene napísať: všetko, čo robíme my, je správne. A všetko čo robia naši oponenti, je nesprávne. Deje sa to presne takto. Kto bude písať a prijímať pravidlá, bude to jediný imperátor – Amerika?

– Američania žijú v ilúzii, že môžu dominovať dokonca aj v týchto nových podmienkach. To je však vojna. Mám dojem, že elita

Ameriky stále verí, že môžu zničiť všetkých ostatných. Je to šílená myšlienka. Toto znamená 3. sv. vojnu.

Takéto je postavenie síl. Američania strácajú reálnu moc vo svete. Už nie sú impériom. V budúcnosti si môžu udržať moc, ale už nie imperiálnu. Majú dosť peňazí, hoci umelých, aby mohli rozpútať svetovú vojnu. Či sú schopní ísť až na doraz, nedokážem povedať.

A nepripúšťajú si, že táto vojna sa môže preniesť aj na ich kontinent?

– Na to oni nemyslia. A v tom je najväčšie nebezpečenstvo.

Navyše sa to prelína s ich názormi a presvedčením, že oni sú nositeľmi osloboditeľskej misie. Veria tomu milióny. Veril tomu dokonca aj pán Bush, bývalý prezident. Hovoril: „Ráno som sa rozprával s Bohom“.

Kolko Amerikou rozpútaných vojen potrebuje Svet vidieť, aby už pochopil, aké sú jej skutočné ciele a že Američania nechcú prestať so svojimi šílenými akciami?

– Svet sa už v istom zmysle zobudil. Ale nie Európa! Prebudenie nastalo aj v Južnej Amerike, Číne, Indii... a aj v štátoch, ktoré sa doposiaľ celkom neosamostatnili.

USA sú veľmi nebezpečné. V Európe však doteraz držia v rukách politickú kontrolu Američania. Politickú, nie sociálnu.

– Sociálnu kontrolu strácajú. Ale politickú a, samozrejme, aj vojenskú, si držia. Pozície NATO sú tam veľmi silné.

Som presvedčený, že základným krokom, aby sme sa vyhlí vojne, je vystúpenie z NATO. Chceme, aby sa vnútri (talianskeho) parlamentu objavila opozícia, ktorá by povedala: chceme byť neutrálni, chceme vystúpiť z NATO a byť ako Rakúsko – nezávislosť, suverenita a neutralita.

Prečo si myslíte, že klúče od mieru má v rukách Rusko?

– Sú situácie, v ktorých národy reagujú ako ľudia. Môžu stonať, môžu byť psychicky v depresii i v povznesenom stave... Ale môžu aj cítiť nebezpečenstvo.

Ideológia USA bola natoľko silná, že aj Rusi uverili, že všetky reči o nebezpečenstve vojny, o agresii Západu, že to je len propaganda Sovietskeho zväzu. A tak sa im v dušiach usídlilo, že všetko to, čo bolo povedané v časoch ZSSR, bolo nesprávne. Preto ak Reagan vyhlásil ZSSR za „impérium zla“, Rusi uverili, že ich vlast' naozaj bola impériom zla.

Dnes už niet Sovietskeho zväzu. Útoky proti Rusku sú však rovnaké ako za Reagana. Prečo je to tak? To je moment, keď sa v človeku prebúda pocit ohrozenia. „Bili nás, pokiaľ sme boli nebezpeční, ale bijú nás aj teraz, hoci už nie sme žiadnou hrozbou. Prečo sú teda proti nám?“

Dnes veľmi veľa závisí od Ruska. V skutočnosti aj to najhlavnejšie – mier.

Podľa dymacon.ro

2. čs. pdb. proti vojskám 18. SS divízie (v oblastiach Trnavá Hora, Jalná, Dúbrava...)

V nočných hodinách z 25. na 26. septembra 1944 odštartovalo z letiska Krosno dvanásť lietadiel Douglas aj so štábom veliteľa 2. čs. paradesannej brigády plk. Prikryla. Jedenásť pristálo na letisku Tri Duby pri Zvolene a jedno s veliteľom brigády a úzkym štábom na polnom letisku Rohozná, severne od Brezna, ktoré sa používalo na zhadzovanie zbraní pre partizánov. Odtiaľ boli odvezení autom do leteckých kasární v Hájnikoch, pri letisku Tri Duby.

6. októbra v noci pristálo na tomto letisku 162 lietadiel s časťami 2. pdb a nákladom zbraní a munície. Aj nasledujúce dni pristálo v nočných hodinách niekoľko ďalších lietadiel s časťami brigády, stále však ešte neúplné útvary, a neprileteľi ešte ani veliteľia práporov a niektorých útvarov. Dňa 6. októbra priletel s nimi div. generál Rudolf Viest, ustanovený prezidentom Benešom v Londýne za veliteľa 1. čs. armády na Slovensku. Ubytovanie štábu brigády s veliteľom plk. Prikrylom a prvého práporu brigády (ktorého príslušníkom 2. roty ako veliteľ družstva som bol aj ja) bolo v Badíne, druhý prápor bol ubytovaný vo Vlkanovej, delostrelecký a mímometný oddiel v Sielniaci, ostatné časti v Hronseku, všetko v blízkosti letiska.

Zastaviť a poraziť

Už aj predtým, ale hlavne od prvých dní priletu brigády, zosilnili nemecké okupačné vojská zo všetkých smerov útoky smerom na Zvolen, čím bolo ohrozené aj letisko Tri Duby. Už nasledujúci deň po prilete gen. Viesta bolo rozhodnuté a veliteľovi pdb. plk. Prikrylovi nariadené zriadiť bojové skupiny brigády zo zdrojov, ktoré už má, a nasadiť ich v oblasti Trnavá Hora, Jalná, Dúbrava a v priľahlých priestoroch, s cieľom zastaviť postup Nemcov a poraziť ich.

8. októbra sa bojová skupina brigády v ranných hodinách pod velením škpt. Vrzala presunula z Badína cez Kováčovú, Stráž a Tínie na Kľačany, ktoré už boli obsadené jednotkou pancierového pluku 18. SS divízie. Pod silnou paľbou brigády Nemci po čase po skupinách ustupovali južne na Trnavú Horu, kde bola už ďalšia časť tejto jednotky.

Postupom skupiny škpt. Vrzala do Trnavej Hory nastal tvrdý boj s protiútokmi z oboch strán. Bojiskom sa zrazu stala celá oblasť od Kľačian, Trnavej Hory až k Jalnej. Nemci nám tu zajali aj prisunutú muníciu a potraviny, ale protiútokom sme to získali späť.

Nemci tu boli opevnení v domoch a pivniciach, ich paľbu likvidovala brigáda bojom zblízka a hádzaním ručných granátov. Nemci tu mali veľké straty. V jednej priestornej pivnici sme ich narátali vyše dvadsať.

Sečanského oddiel to nezvládol

Trnavá Hora a Jalná boli takmer jeden bojový rajón. Za veľkých strát naša skupina ustúpila na západ. Ovládnuť údolie rieky Hron od juhozápadu a kryť skupinu z boku mal za úlohu partizánsky oddiel Sečanského, ktorý to ale nezvládol. Nemci mali v Trnavej Hore a Jalnej straty asi 50 zabitých a veľa ranených. Zabitých nechali pred ústupom za riekou Hron odťahnuť a zakopať miestnymi obyvateľmi. V našej brigádnej skupine bolo 15 zabitých a 6 ranených. Padol aj veliteľ mímometnej roty a ťažko ranený bol aj veliteľ 2. roty npor. Mucha.

Prilietajú ďalšie posily

V týchto dňoch pristáli na letisku Tri Duby ďalšie časti brigády, najmä 1. pd. práporu, a priletel aj veliteľ 2. práporu mjr. Voves. Generál Viest nariadil zaútočiť proti nemeckým vojskám v Dúbrave, kde mali zriadenú silnú obranu. Cez Budču na Dúbravu sa tam presunula skupina brigády pod velením mjr. Vovesa. Narazila tu na silný odpor vojsk pancierového pluku 18. SS divízie. Nepodarilo sa ich zlikvidovať ani na druhý deň. Dosiahlo sa to až po posilnení Vo-

vesovej skupiny ľahkými tankami, batériou delostrelectva a dvoma pešími rotami 3. TS plk. Kunu, skupinou Murgaš. Nemci kládli húževnatý odpor, ale po veľkých stratách ustúpili za riekou Hron, smerom na Hronskú Breznicu. Podľa obyvateľov Dúbravy zanechali po sebe asi 60 mŕtvych. Tým bola Dúbrava od Nemcov oslobodená a nebezpečenstvo ich útoku na Zvolen zažehnané.

Nastupuje SS pluk Schill

V tom čase od Žarnovice postupovali dvomi smermi (na B. Štiavnicu a na Sv. Kríž nad Hronom) ďalšie nemecké vojská pancierového pluku SS Schill. Obsadili už B. Štiavnicu, kde nenarážali na odpor. Veliteľ brigády plk. Prikryl mal rozkaz nasadiť do boja proti nim ďalšiu bojovú skupinu, pretože Nemci po obsadení B. Štiavnice postupovali ďalej smerom na Zvolen.

Nasadená bola skupina 1. pd. práporu, ktorý ešte nebol na plných stavoch, ba neprileteľ ešte ani jeho veliteľ škpt. Uchytíl. Nasadené boli preto len 1. a 2. rota a delostrelecký oddiel. Velenie skupiny prevzal náčelník štábu 1. práporu npor. v. zál. Alexander Kováč.

Skupina sa presunula včas ráno 13. októbra cez Budču, Ostrú Líuku, Dubové, Bacúrov a Kozelník, na okraje lesa severne od Banskej Belej. V tom čase sa Nemci pokúšali zaútočiť od Hronskej Breznice na Budču, ale tieto ich útoky boli odrazené. Nemci následne ustúpili západným smerom. Tým bol priestor medzi Jalnou a Budčou v údolí rieky Hron od Nemcov vyčistený a 1. rota práporu ostala v Hronskej Breznici v obrane.

Na bojovom prieskume

V noci vykonal prápor v počte asi 15 mužov prieskum až do B. Belej a prečistili ju. Oddiel sa v noci dostal až na okraj Banskej Štiavnice, no tu narazil v jednom dvore na 4 skryté tanky. Osádka dvoch pobili a tanky zapálili. Zaútočili aj na ďal-

Píše sa rok 2011, vtedajší minister obrany Lubomír Gallo vyznamenáva na bratislavskom Slavíne priameho účastníka bojov s fašizmom Antona Šályho.

šie dva, ale nemali už muníciu na ich zničenie.

Nemci v tom čase postúpili od B. Štiavnice na Močiar, smerom na Krupinu. Zastaviť ich a vybiť z Močiara mala jednotka 3. TS plk. Kunu v Budči. Nasadila na to 4 pešie roty a delostrelecký oddiel mjr. Murgaša.

Lenže tieto sa cez horský, ťažko schodný terén predierali s ťažkou výzbrojou pomaly a na Močiar dorazili neskoro. Rota kpt. Klenhauzera pri tom v lese aj zablúdila a na Močiar ani nedošla.

Na posilnenie skupiny Murgaš bola pridelená 1. rota 1. práporu kpt. Cholváda. Ako prvá došla na určené miesto a dostala sa do prestrelky s Nemcami. Keďže vo výzbroji mala ťažké guľomety, zaútočila na Nemcov bez súčinnosti s jednotkami skupiny Murgaš, ktorá sa sem ešte len prebýjala. Nemecký protiútok 1. rotu zatlačil do obrany, až kým neprišla skupina Murgaš. Potom bol za pomoci leteckých stíhačov, bombardovania a delostreleckej paľby nemecký odpor zlomený, pričom tí utrpeli väčšie straty.

Súčinnosť tu bola nasadená čata partizánskeho oddielu Trojan, ktorá mala za úlohu z boku chrániť delostrelecký oddiel npor. Mráza. Títo partizáni sa z presunu na Močiar svojvoľne vrátili do miesta svojho

ubytovania – do Dubového, pretože vraj minulú noc nespali. Delostrelecký oddiel sa takto dostal pod mímometnú paľbu a utrpel straty. Odchodom čaty Trojan sa odkryl pre Nemcov priestor na ústup smerom na Sklené Teplice. Kvôli tomu stratil veliteľ 1. roty práporu kpt. Cholváda nervy a velenie roty prevzal veliteľ 1. čaty. Postup Nemcov bol zastavený a jednotka skupiny Murgaš tu ostala v obrane.

Záver

Paradesantná brigáda utrpela za týchto desať bojových dní straty 114 osôb – padlých, ranených a nezvestných. Veliteľ brigády plk. Prikryl požiadal veliteľa 1. čs. armády gen. Viesta o povolenie na stiahnutie jednotiek z frontu a ich reorganizáciu. Stalo sa tak v noci zo 17. na 18. októbra, keď sme sa vrátili do ubytovacích priestorov pri B. Bystrici. Vystriedali nás časti 3. armádnej skupiny plk. Kunu.

Len pre úplnosť dodávam, že do týchto čias stále neprileteľo 12 lietadiel s časťami brigády, ktoré odleteli z letiska Krosno. Buď boli pri prelete ponad front zostrelené, alebo pre zlé počasie a neviditeľnosť v hmle narazili na hrebene hôr a havarovali. Jedno z nich určite havarovalo v oblasti Liptovského Jána (vrch Ohnište). Pplk. v.v. Anton ŠÁLY

Dlhá a ťažká cesta k slobode

Príslušník 1. čs. armádneho zboru v ZSSR Pavel Láska patrila medzi tých, ktorí sa 22.–23. mája 1944 zúčastnili Vseslovanského zjazdu v Moskve. Navyše sa na zjazdovom pódiu zaskvel s dvomi slovenskými (Tečie voda tečie a Takú som si frajerôčku zamiloval) a jednou ruskou pesničkou (O rodine). Z Moskvy poslal rádiom pozdrav na Slovensko. Zachytil ho sused Ján Barto a odovzdal ho Pavlovým rodičom.

Klenovský rodák Pavel Láska spod Klenovského Vepra bojoval v čs. zahraničnej jednotke od začiatku roka 1944 až do skončenia vojny. I keď na východnom fronte sa ako vojak Slovenskej armády ocitol už v roku 1941. Na druhú stranu prebehol v roku 1943.

Tvrdý výcvik čs. parašutistov absolvoval v Usmani, kde sa formovala naša paradesančná brigáda.

Pavel Láska sa zúčastnil bojov na Dukle a tu aj ťažko ochorel. Tak, že zo zákopov ho vyniesli v bezvedomí. Keďže „jeho“ frontová nemocnica bola zbombardovaná, na istý čas sa stal dokonca nezvestným. Na Slovensko sa tak dostal až po niekoľkých mesiacoch.

Po vojne pokračoval ako štábný rotmajster novej československej armády a do civilu bol prepustený v apríli 1946. Zomrel roku 1990.

Július MOLITORIS, snímka rodinný archív

Pavel Láska

Frontoví bratia

Stali sa nimi aj dvaja kapitáni Červenej armády, ktorí oslobodzovali naše územie. Ivan Pavlovič Rachmaninov bol veliteľ roty a Vladimír Popovič viedol rozvedku. Obaja slúžili v 24. streleckej divízii 4. ukrajinského frontu.

Pravidelne sa stretávali, besedovali, spomínali na rodiny a známych, delili sa o vojnové zážitky i stravu. Pri útoku na zosilnenú nemeckú obranu okolo Liptovského Mikuláša, na ktorom sa zúčastnili aj jednotky nášho zboru, Rachmaninova ťažko ranilo. Ubytoval sa v dome na Vrubickej ulici, ktorý bol v susedstve rodného domu Martina Rázusa. Pobudol tam niekoľko dní a Popovič ho podchvilou navštevoval, aby ho podporil v ťažkej situácii a pomohol, ako sa len dalo. Tak prežili spolu posledné dni Rachmaninovho života.

Potom, po dlhých rokoch prišiel z Moldavska do Bratislavy list s prosbou o návštevu Liptovského Mikuláša a pamätných miest bojov vo februári 1945. Žiadateľom bol kapitán Vladimír Popovič.

Krátko nato sme ho v Ústrednej rade SZPB privítali. Vysvitlo, že vzhľadom na svoj vek chce vzdať poslednú poctu svojmu vojnovému

priateľovi, ktorý zahynul v bojoch o Liptovský Mikuláš.

Na druhý deň sme boli na Liptove. Stretli sme sa s domácimi účastníkmi protifašistického odboja a podrobnejšie hovorili o vojnových udalostiach. Nemecká armáda si v údolí Váhu vybudovala obranu v šírke 15–20 kilometrov a do hĺbky až 15 kilometrov. Okolité kopce a vrchy Nízkyh Tatier im poskytovali na to dobré možnosti, najmä výhľad.

Boje trvali niekoľko dní a na oboch stranách padali vojaci. A keďže o výšinu Háj bojovali aj československí vojaci, mali naši hostitelia veteráni so svojím hosťom na čo spomínať i o čom hovoriť. Spoločne sme navštívili aj dom na Vrubickej ulici a poklonili sa pamiatke kapitána Rachmaninova, ktorý práve tu skončil po ťažkom zranení.

Cestou naspäť sme sa zastavili aj v Žiline na vojenskom cintoríne. Medzi kamennými krížmi sme našli aj ten s menom Rachmaninova. Poklonili sme sa jeho pamiatke a položili kyticu kvetín. Vladimír Popovič si aj tu v tichu spomínal na bojové bratstvo. Viera v neho mu vydržala na celý život. Potom si vreckovkou poutieral slzy a potichu sme odkračali na vlakovú stanicu.

Martin KUČEK

Statoční nikdy nezomierajú,

Žijeme, schádzame sa a počúť o nás

ZO SZPB v Cinobani je životaschopná organizácia, pretože jej členovia majú záujem o prácu a tvorivosť v mene poslania po svojich predkoch.

Dobry základ je predpoklad, aby dielo vydržalo. O tom našom to potvrdzuje aj udelenie Čestného uznania za zásluhy v národnom boji proti fašizmu, za oslobodenie, za rozvíjanie odkazu SNP pri príležitosti 70. výročia SNP. Navyše aj početne sme sa rozšírili. Je nás 51.

Na novembrovej výročnej členskej schôdzi odovzdal tajomník ObIV SZPB v Lučenci Rudolf Václavík toto uznanie aj

predsedníčke Márii Švikruhovej.

Výročná schôdza zhodnotila našu činnosť; pripravili sme plán práce na budúci rok. Rokovania sa zúčastnil aj riaditeľ ZŠ s MŠ v Cinobani Stanislav Čop. Vyjadril sa ku spolupráci, ktorú považuje za dobrú, a v spoločných aktivitách mieni pokračovať aj naďalej. Konkrétne pri oslavách oslobodenia obce, besedách pre žiakov, zapojenia našich členov do pripravovaných projektov v škole a do prípravy súťaže slovom a kresbou proti vojne.

Vyjadrením spokojnosti s doposiaľ vykonanou prácou je aj zvolenie takmer pôvodného výboru základnej organizácie.

Výbor ZO SZPB Cinobaňa

Z listu Oravcov veľvyslancovi RF

Vaša excelencia, vážený pán veľvyslanec Ruskej federácie. Dovoľte nám poďakovať sa za Váš záujem o stav pamätníkov hrdinských bojov Červenej armády na území Slovenska a zároveň si trúfame predostrieť Vám našu prosbu.

Veľmi by sme potrebovali získať finančné prostriedky na celkovú rekonštrukciu pamätníka obetiam národnooslobodzovacieho boja za našu slobodu, ktorý sa nachádza v katastri oravskej obce Párnica – lokalita Lučivná, a kde je umiestnená aj pamätná tabuľa padlého veliteľa sovietskej rozviedky M. I. Jachnu.

Toto pietne miesto bolo naposledy upravované v roku 1985, ale odvtedy nezadržateľne chátra napriek tomu, že obec Párnica ho

pravidelne čistí a upravuje mu okolie...

Za veľvyslanectvo RF nám odpovedal N. Ryžov. Vysvetlil, že pri 70. výročí konca vojny sa musia prioritne sústrediť na obnovu najväčších vojnových cintorínov a objektov, no časť financií venujú aj na opravu objektov v menších mestách a obciach.

Budeme teda dúfať, že sa z nich ujde i nám.

Dušan SABOL, predseda ZO SZPB v Istebnom

Aj v Badíne si spomínali na povstalecké Vianoce

Na úvod sa nám s kultúrnym programom predstavili žiaci ZŠ. Potom sme si pripomenuli životné jubileá našich členiek Margity Moravčíkovej, Hildy Beličkovej, Ireny Čiernej a Anny Pugnátovej.

Potešilo nás, že medzi nás prišiel Stanislav Moravčík, ktorý skončil vo funkcii starostu, ako aj novozvolený Pavol Hric. Predseda ZO SZPB sa S. Moravčíkovi poďakoval za dobrú spoluprácu a vyjadril presvedčenie, že rovnaká bude pokračovať aj s novým starostom.

A keďže Vianoce sú aj o obdarovaní, využili sme túto príležitosť na odovzdanie medaily nášmu členovi Martinovi Hudobovi za obetavú prácu pre rozvoj SZPB, ktorú mu udelila Ústredná rada SZPB.

Nedá sa, aby sme si povstalecké Vianoce 1944 neprípomenuli aj nepríjemnou udalosťou, keď bol náš spoluobčan Ján Bahýl zatknutý priamo vo svojom dome. Následne ho gestapo obvinilo zo spolupráce s partizánmi, odviekli ho na Zvolenský zámok a 10. januára 1945 zavraždili v Kováčovej. Ale nedá sa tiež nespomenúť si na odvahu a ochotu, s akou naši odvážni predkovia aj v ťažkých zimných podmienkach zásobovali partizánov v badínskych horách.

Ondrej DANKO, predseda ZO SZPB
(Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Pamätný list pre odbojára

Z priamych účastníkov protifašistického odboja sa 70. výročia SNP v Závažnej Porube dožil už len bývalý vojak Peter Beťko (1920).

V závere roku 2014 ho navštívil starosta (menovec) Pavel Beťko a ako dlhoročnému predsedovi ZO SZPB mu z poverenia Oblastného výboru SZPB v Liptovskom Mikuláši odovzdal Pamätný list.

Rozhovor o účasti oceneného veterána v odboji pripravujeme.

Dušan MIGALČA (Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Členovia ZO SZPB v Cinobani.

Účastníci osláv 70. výročia SNP v Lučivnej – obyvatelia obcí Párnica a Istebné.

Aj v Badíne si spomínali na povstalecké Vianoce.

Pamätný list pre

Treba ísť ďalej

Na decembrovom zasadnutí ObIV SZPB v Nitre predložil jeho predseda Jozef Havel podrobné hodnotenie plnenia záverov XV. zjazdu SZPB oblastnej konferencie a úloh jednotlivých základných organizácií.

Podľa odporúčaní ZO SZPB bol spracovaný zoznam priamych účastníkov protifašistického odboja na udelenie pamätných listov k 70. výročiu SNP, medailí MO SR a zväzových ocenení aktívnych členov SZPB.

Pamätné listy budú odovzdávať výbory ZO, medaily bude ministerstvo obrany odovzdávať v Nitre 31. marca počas osláv 70. výročia oslobodenia mesta Červenou armádou. Predseda Jozefovi Havlovi bola udelená medaila Za obetavú prácu pre SZPB.

Podľa informácií ZO (okresy Nitra, Topoľčany, Zlaté Moravce) sa regionálnych osláv k 70. výročiu SNP zúčastnilo vyše 1400 občanov (z toho asi 200 členov SZPB) a ústredných osláv v Banskej Bystrici najmenej 50 členov. Za predsedníctvo nás na regionálnych

oslavách re

tva Milan S

a gen. Ján H

Oblastný p

činnosti I

mienke na

chodníku S

žijú stále a budú žiť večne...

Podakovanie vedúceho ruskej delegácie Sergeja Nikitina.

Zľava Anna Michalíková, Ivan Šimo, Viliam Longauer, Simona Štepanovicová, Vladimír Repčík, Katarína Kučerová a Ján Hulínek.

Na decembrovom zasadnutí ObIV SZPB v Novom Meste nad Váhom udeľili ďakovný list prednostke Ocu Lubina Simone Štepanovicovej a Kataríne Kučerovej za aktívnu prácu a pomoc SZPB.

Odvzdali im ich tajomník ÚR SZPB Viliam Longauer, predseda oblastného výboru SZPB Ján Hulínek, podpredsedovia Ivan Šimo a Vladimír Repčík a tajomníčka Anna Michalíková. **Viliam SOLOVIČ**

Dobrovoľníci z obce Zbudza v 2. sv. vojne

Pri príležitosti 70. výročia rukovania dobrovoľníkov, svobodovcov, z obce Zbudza sa u nás 27. decembra 2014 uskutočnilo podujatie s názvom Dobrovoľníci z obce Zbudza v 2. svetovej vojne, na ktorom si občania obce pripomenuli udalosti na prelome rokov 1944–1945.

Starosta Matej Havrila hneď na začiatku okrem iného pripomenul, že stredozemplínska obec Zbudza bola oslobodená 26. novembra 1944 vojskami 1. gardovej armády 4. ukrajinského frontu. Tajomník ObIV SZPB v Michalovciach Daniel Sidor to doplnil o postup oslobodzovania celého nášho regiónu, osobitne Michaloviec. 70-tych spomienkových osláv ich oslobodenia sa zúčastnil aj svobodovec zo Zbudze Vítazoslav Soták. Ďalšiemu svobodovcovi Jánovi Lichotovi zabránila v tom choroba.

Hlavným bodom podujatia bola netradičná poldruhhodinová prezentácia Antona Meteňka, ktorý zo všemožne dostupných informácií vytvoril profily vyše dvadsiatich hlavne miestnych dobrovoľníkov, ktorí vstúpili do 1. čs. armádneho zboru v ZSSR.

Vekovo išlo o naozaj pestré zloženie. Najstarším bol Ján Kločanka

(*1905) a najmladším Anton Hirjak (*1929). Mobilizácia sa pritom týkala len ročníkov 1910–1924.

Dobrovoľníci zo Zbudze sa do armády hlásili v náborovom stredisku v Humennom; výcvikové stredisko bolo v Snine, kde bol aj výber do poddôstojníckej školy. Po základnom výcviku boli niektorí vybratí do špeciálnych druhov vojska, no väčšina bola zaradená do peších jednotiek čs. zboru.

Nie všetci naši rodáci prežili nasledujúce oslobodzovacie boje. V ťažkých bojoch pri Liptovskom Mikuláši padol ani nie osemnásťročný Ľudovít Stričko (*1927–†1945). So zraneniami sa vrátili: Ján Chochol – amputovaná noha nad kolenom, Pavol Chochol – amputovaná ruka nad lakťom, a Michal Minkanič – roztrieštený lakeť ľavej ruky. Ľahšie zranenia postihli Antona Hirjaka, Róberta Dzurjovčína, Jána Lichotu a ďalších.

príležitosti 70. výročia SNP oblastná organizácia ocenila za podporu našich snažení aj 36 predstaviteľov samosprávy, armády a polície SR, inštitúcií a spoločenských organizácií.

Oblastný výbor oceňuje príkladnú spoluprácu základných organizácií SZPB Zlaté Moravce, Kladno a Skýcov s oddielom Slovenských turistov, MO Matice slovenskej a Spolkom Červeného kríža zo Zlatých Moraviec, osobitne pri zabezpečovaní účasti na protifašistických podujatiach v Skýcove, Zlatne, Hostí a Topolčiankach.

Vďaka Štefanovi Doskočovi a Pavlovi Mihokovi sa nám úspešne začínajú rozvíjať kontakty s Klubmi vojenskej histórie. Potrebujeme sem pritiahnúť aj ďalších, lebo sa množia prípady kladného hodnotenia Slovenskej republiky v rokoch 1938–1945 v médiách, odhaľujú sa pamätné dosky za účasti aj poslancov nášho parlamentu, napríklad A. Hlinkovi v Nitre.

Za Historicko-dokumentačnú komisiu predložil rámcový plán Gustáv Stopka a ten pomenúva tri hlavné úlohy: zvýšenie počtu

dopisovateľov, pravidelné hodnotenie aktivity organizácií a akcií k 70. výročiu oslobodenia miest a obcí v našej pôsobnosti. Komisia tiež konštatovala, že slovenskí historici nesmú stavať naše historicko-národné povedomie na nepravde, lži a prekrúcaní dejín či na zámernej deformácii sociálnych a morálnych hodnôt.

Jedným zo základných pozitív našej organizácie je aj hospodárne nakladanie s finančnými prostriedkami, čo na tomto pléne vykladal Ján Černek. **Gustáv STOPKA, člen ObIV SZPB v Nitre**

Nová dominanta obce Leľa

20. decembra 2014 zazneli malou dedinkou Leľa výstrely z dela a ruských samopalov PPŠ-41 Špagin. To historická skupina z Military historical múzea Pohronský Ruskov v dobových uniformách pripomenula obyvateľom deň pred 70 rokmi, keď vojská maršala R. J. Malinovského oslobodzovali oblasť juhozápadného Slovenska.

Súčasťou osláv, ktorých sa zúčastnili delegácia veľvyslanectva RF, vedená Sergejom Nikitinom, starosta obce Leľa Alexander Mezei, predseda ObIV SZPB v N. Zámkoch Jozef Marunič, delegácia družobnej organizácie MEASZ z Maďarska

a obyvatelia dediny, bolo odhalenie nového pamätníka osloboditeľom. Zrealizovali ho obec Leľa a ObIV SZPB v Nových Zámkoch. O umelecký program sa pri prestrihávaní trikolóry postarali študenti gymnázia a ZUŠ v Štúrove. **JM**

Aj Tornaľa je už slobodná

Pri 70. výročí oslobodenia juhovýchodného Gemera a mesta Tornaľa pripravila miestna ZO SZPB v spolupráci s primátorkou Annou Szegedy viacero akcií.

Pietneho aktu sa zúčastnil aj jeden z mála žijúcich priamych účastníkov protifašistického odboja (spojka veliteľa partizánskej brigády Rákoci) Artúr Szobonyia.

Predseda ZO SZPB v Tornali Marian Zelina v príhovore zdôraznil, že od konca vojny sme ešte nepotrebovali tak mocne zvýrazniť aktuálny význam protifašistického odboja, ako teraz, keď sa na Ukra-

jine fašizmus reštaučuje už otvorene a význam protifašistických bojovníkov sa bagatelizuje.

Podujatie bolo všestranne zabezpečené, do maďarského jazyka všetko povedané tlmočila Anna Zakcharová. Príjemne znelo aj jej privítanie plukovníka Jevgenija Karpuchova v bezchybnej ruštine.

Špecifikom mesta Tornaľa je, že krátko po oslobodení tu sídlil štáb veliteľa 2. UF maršala Malinovského. Od roku 2011 to miestnym pripomína pamätná tabuľa.

Jozef PUPALA

(Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Slávnostné podujatie 27. 12. 2014 v Zbudzi.

Najvyššie vyznamenanie, Československý vojnový kríž 1939, dostali rotný Ján Chochol a vojaci Michal Minkanič a Andrej Mižo.

Do boja s fašizmom sa okrem dobrovoľníkov 1. čs. armádneho zboru v ZSSR zapojili aj povstalec v SNP Michal Ferko a čs. partizán Michal Baran. Za neposlušnosť boli pri odzbrojovaní východoslovenských divízií zajatí Ján Hruška, Pavol Jenčík, Ján Ujlaky a Ján Vitrikuš. Naši rodáci sa tak ocitli v zajateckých koncen-

tračných táboroch Sanok, Oberlungwitz a Hannover. Vo februári 1945 v ňom zahynul Ján Hruška.

V diskusií vystúpili Jaroslava Hrušková a pamätník Juraj Havrila.

V Zbudzi sú dve pamätné dosky. Jedna z roku 1969 je venovaná osloboditeľom a druhá z roku 1994 pripomína dvoch zahynutých rodákov. Veľkú zásluhu na ich zhotovení má práve miestna ZO SZPB.

Anton METEŇKO, člen ZO SZPB Košice

Slávnostné podujatie 27. 12. 2014 v Zbudzi.

Zo spomienok plukovníka Michala Vaníka, hovoriacich aj o tom, že povstaleckí generáli Ján Golian a Rudolf Viest sa do nemeckých rúk dostali zradou.

Čas bojov o život

Stalo sa to v marci roku 1944. K 1. automobilovému práporu v Nitre prišiel pplk. Ján Golian, aby prerokoval prepravu vojenského materiálu do srdca povstania. Za náčelníka automobilovej služby si vybral kpt. Alojza Herchla a mňa za veliteľa nákladnej automobilovej kolóny číslo 301 (NAK 301).

4. apríla 1944 som dorazil do Banskej Bystrice k 11. automobilovému práporu do Kráľovej. Oficiálne bola NAK plánovaná pre 2. technickú divíziu do Talianska, no vojenské velenie takto maskovalo prípravu ozbrojeného povstania.

Od apríla až do začatia SNP som teda s dvadsiatimi vodičmi po nociach zväzal rôzny vojenský materiál do vojenských skladov v strategickom trojuholníku Brezno – Banská Bystrica – Zvolen. Išlo hlavne o pohonné hmoty a mazadlá, ktoré sme zo Zemianskych Kostolian prevážali do vojenských podzemných skladov a do Dubovej, o zbrane a muníciu, ktorá patrila do pôsobnosti npor. Štefana Hamasa, a o intendačný, proviantný, spojovací, žienijný a zdravotnícky materiál.

Koncom júla a v auguste sme už vozili vojenský materiál aj partizánskym jednotkám Veličku, Jegorova a Bielika.

20. augusta bola 27 americkými liberátormi zbombardovaná Dubová, čo nepriaznivo zapôsobilo na organizátorov SNP. Bola nedeľa. Hrali sme s kamarátmi mariáš v štepnici. Tesne pred vyhlásením SNP bolo vyhlásené štátárium. Slovenská armáda bola vyslaná proti partizánom. Najskôr do priestoru Veľká Fatra, potom na Horehronie od Medzibrodu vyššie a nakoniec do priestoru Starých Hôr a Smrekovice. Ale partizánov nikde nebolo. O úlohe armády boli vopred informovaní.

27. augusta 1944 som nastúpil do služby dozorného dôstojníka na Veliteľstve pozemného vojska v Banskej Bystrici. Na druhý deň prišla depeša, že na trati Vrútky – Žilina je zatarasovaný tunel a že vojenská misia generála Otta, vracajúca sa z Bukurešti, bola v Martine zlikvidovaná. Depešu som odovzdal pplk. Golianovi, ktorý býval vo veliteľskej budove.

Ideme do povstania

Nemci obsadzujú Slovensko. Pplk. Ján Golian po vyhlásení pohotovosti všetkým posádkam zvolal ráno 30. 8. 1944 do jedálne VPV v Banskej Bystrici dôstojnícke zhromaždenie, ktorého som sa osobne zúčastnil. Vyhlásil na ňom Československú republiku a vyzval dôstojníkov, aby sa do Povstania zapojili. Predstavil aj styčného dôstojníka npor. Krátkeho s Lomským a styčného

dôstojníka npor. Michala Pavloviča z Moskvy.

Dňom 30. 8. 1944 prestala existovať NAK 301. Vozidlá boli pridelené štábnej automobilovej kolóne. Niektorí vodiči, voziaci vojenský materiál partizánom, pri nich už aj ostali.

Mne pripadla starosť o zásobovanie armády a partizánskych jednotiek pohonnými hmotami. Okrem toho som zodpovedal aj za riadenie motorových vozidiel. Hneď v ten deň som odcestoval do Zvolena, do Banskej Štiavnice a do Krupiny, kde som preberal zaistené motorové vozidlá.

1. septembra 1944 bola vyhlásená mobilizácia mladších vojenských ročníkov. Narukoval mi aj brat Jožko a Cyril. Veľa mladých odišlo k partizánom, medzi nimi aj nevojaci. Partizánske jednotky rástli ako huby po daždi. Ja som bol počas celého SNP na veliteľstve 1. čs. armády na Slovensku. V závere pri presune na Donovaly sme včas presunuli PHM a časť sme buď ponechali v podzemných nádržiach, alebo si ich niektoré jednotky brali so sebou a pred ústupom do hôr ich zapálili spolu s autami

Smer Prašivá

Po rozkaze na pokračovanie boja v horách sme dostali rozkaz prejsť na Prašivú. Sadol som si na zündapp s prívosom, vzal kufrík a hybaj hore na Kozí chrbát. Ale počasie, dážd' so snehom, nedovoľovalo jazdu v horskom teréne. Motorku som preto poškodil, spustil ju do doliny a presadol si na koňa.

Spolu s vrstovníkmi sme šťastne prešli Kozí chrbát až na Hiaďel'ské sedlo. No tu nás prepadli fašisti, ktorí postupovali z Hiaďel'a pod Prašivú. V boji som ruský bubienkový samopal vy-

strielal (72 nábojov) asi za pol minúty.

Týmto bojom sme zabezpečili prechod generálov Goliana a Viesta na Prašivú. Ja som si spolu s Rudom Španielom, Jožkom Liptákom a Jánom Murgašom zvolil chodník do doliny, kde som ich potom usmernil domov. Pre tento prípad pripravil v našej doline Rudolf Hilbert prístrešok pod Brezinami, o ktorom som vedel a do ktorého som sa úplne vyčerpaný utiahol.

Potom som hľadal spojenie s velením armády. Vysokoškolský oddiel zabezpečoval prechod generálov a štábu z Nízkyh Tatiér do Slovenského Rudohoria, kde malo byť rozmiestnené nové veliteľské stanovište.

Ale prechod sa nepodaril.

Posledné chvíle generálov

V Bukovci oboch veliteľov 3. novembra chytili. Neskôr ich za neznámych okolností v Nemecku zlikvidovali. Spolu s nimi zlikvidovali aj npor. Krátkeho

slovenskej paradesantnej brigády, ktorý v kopcoch nad Dolnou Lehotou v susedstve partizánskeho veliteľa generála Asmolova mal štáb a tri oddiely bojovníkov.

V januári 1945 som dostal povolenie, aby som so svojou 3. rotou obsadil domček na Vršku a zaisťoval cestu z Brusna do Pekla. V polovici januára som bol ako kuriér vyslaný plk. Stachom k plk. Příbylovi s organizáciou jednotiek. Mal som osobitné povolenie, ktoré mi obstaral švager Jozef Beniač od Nemcov, že mám voľnosť pohybu v priestore Brusno – Podbrezová, lebo som „figuroval“ ako zamestnanec rafinérie v Dubovej. Aj s takýmto povolením bolo veľkým rizikom vydať sa na cestu, po ktorej sa každú chvíľu presunovali fašistické vojská.

V Dolnej Lehote som vyhľadal spojku k plk. Příbylovi. Bol to Rudo Búrik, ktorý ma mal priviesť na štáb. Keď sme opúšťali štáb 1. oddielu, šli sme spolu s výpravou škt. Štefana Margitána. Bol som tretí od konca skupiny. Za mnou kráčal strážmajster Jozef Račan, ktorý mal manželku v Brusne a chcel jej niečo odkázať. Odrazu sa pošmykol, mňa podrazil a pri páde rukou natiahol samopal, z ktorého vyšlo niekoľko rán a do oblasti ľadvín a brucha zasiahli spojku Ruda Búrika.

Mal som veľké šťastie, že som práve ležal na snehu. Ruda ošetril lekár a v ošetrovni čakal na transport do Podbrezovej. So mnou musela ísť nocou iná spojka. V štábe ma zdržali asi tri hodiny. Napísali aj organizačný rozkaz, v ktorom náš oddiel prideliť k čs. paradesantnej brigáde ako 4. oddiel. Dali mi 120 tisíc korún a veľa propagačného materiálu. V každej dedine som sa musel zastaviť, vyhľadať členov revolučného výboru a materiál im odovzdať. Aj takáto práca bola v tom čase veľkým rizikom.

Opäť pod Chopkom

Vo februári 1945 začali fašisti prenikať aj do našich priestorov. Došlo k viacerým prestrelkám v oblasti Páleniska. Podarilo sa nám ukoristiť mapy a rozkaz, v ktorom nariadili likvidáciu nášho postavenia. Ešte raz ma vyslali na veliteľstvo brigády pod Chopok, ale tam už nikto nebol. Cez Mýto pod Ďumbierom prešli k Červenej armáde, ktorá už oslobodila Brezno a Horehronie. Po mojom návrate plk. Stach rozhodol, že aj náš oddiel sa prebije k Červenej armáde. Stalo sa to v priestore Osrblia. Moju rotu a rotu npor. Michala Cambel'a ponechali na mieste. Dobré sme poznali každú dolinu, mali sme dobrý výhľad do Brusna a vždy sme boli včas informovaní o situácii.

Raz začiatkom februára vyhlásili v dedine pracovnú povinnosť pre všetkých chlapov do 40

rokov. Úlohou bolo odhadzovať sneh z cesty vedúcej na Jeleňaciú. Hneď ráno sme zistili, že skupina asi 50 chlapov s lopatami ide do doliny. Na Jeleňacej som sa nebadane medzi nich votrel a pýtal som sa ich, či vedia, prečo to robia. Povedali, že Nemci chcú na Jeleňaciú vytiahnuť mýnomety a zabrániť Červenej armáde vstup do Brusna od Hrhu. V tejto skupine bolo 5 maďarských vojakov, ktorých chcela časť partizánov z Hrhu zlikvidovať. Bol som rozhodne proti tomu a preto som šiel za chlapmi. Povedal som im, že naznačíme prepad, aby potom neostali na mieste, ale aby sa rozutekali dolu Jaleňacou.

Keď som prišiel na kopec, zazneli výstrely a chlapi sa po Jeleňacej rozutekali aj so svojimi ochrancami. Potom už nikto do našej doliny nevnikol. Blížila sa Červená armáda, svítala sloboda.

Prišla sloboda

Naše obce Ondrej a Brusno boli oslobodené 11. marca vojskami rumunskej a Červenej armády. Nebojovalo sa o ne, pretože fašisti museli rýchlo ustúpiť.

2. apríla na Veľkonočný pondelok sa v Ondreji zastavilo rumunské nákladné auto. Malo príkaz z posádky v B. Bystrici vziať mňa, npor. Michala Čambala a rtm. Júlia Králika do R. Soboty. Narýchlo sme sa rozlúčili s rodinami a vydali na cestu.

Z Rimavskej Soboty už jazdili vlaky do Maďarska. Zo zastávky v Miškovci som vlakom cez Nové Mesto pod Šiatorom prešiel do Trebišova. Odtiaľ autobusmi do Košíc. Komisia SNR nás preverila a prevelila k náhradnému práporu čs. zboru do Popradu.

Stade som sa 11. apríla dostal na štáb tyla zboru, ktorému velil mjr. Slabý. Poverili ma vedením 2. oddelenia a mal som na starosti zásobovanie pohonnými hmotami a mazadlami. Zásobovanie PHM sme mali zo skladov, ktoré boli etablované v Poľsku v Nowom Targu, kam sme jazdili cez Oravu.

Aj 30. apríla 1945, keď sme vošli do oslobodenej Žiliny, som poslal do Nowého Targu po PHM. Na Orave našli medzi zajatcami aj brata Mela, ktorého priviezli domov.

Koniec vojny ma zastihol vo Valašskom Meziříčí. To bolo radosť! Odvelili ma k 2. paradesantnej brigáde do Lubiši v okrese Kežmarok, ako veliteľa automobilovej rotu, odkiaľ sme potom prešli do B. Bystrice. Koncom júna ma prideliť na automobilovú správu Veliteľstva 4. vojenskej oblasti do Bratislavy. A v posledný októbrový deň roku 1945 som nastúpil do Vysokej vojenskej školy v Prahe. V júli 1948 som ju ukončil s veľmi dobrým prospechom...

Spracoval -MK-

Generál, ktorému záležalo na živote každého svojho vojaka Takmer neznámy vojvodca

Ani tí, ktorí denne-denne prechádzajú zo srdca Košíc, teda od známeho gotického Dómu sv. Alžbety, smerom k autobusovej a železničnej stanici a pri vstupe do Mestského parku sa ľahostajne pozerajú na bustu muža s baranicou na hlave, neuvažujú nad tým, koho znázorňuje. Na podstavci síce svieti jeho meno – IVAN JEFIMOVIČ PETROV – ale ani to už prevažne väčšine tridsiatnikov a mladším nič nehovorí. Možno akurát to, že zrejme ide o Rusa a nejakého dôstojníka...

Pred rokmi to bolo jednoduchšie. Pokiaľ išiel návštevník od Dómu, tak prešiel Ulicou generála Petrova a vošiel do Petrovovho parku; keď išiel od staníc, tak to bolo v opačnom poradí.

V súčasnosti sa ulica volá Mlynská (niekedy sa volala aj Stalingradská, potom Volgogradská atď.) a park sa vrátil k pôvodnému menu ešte zo začiatku 20. storočia. Nuž, Košičania sa jednoducho k svojmu osloboditeľovi správajú naozaj macošsky. Pre objektivnosť však musíme dodať, že nielen oni.

Ivan Jefimovič Petrov velil 4. ukrajinskému frontu, ktorý oslobodil celú Podkarpatskú Rus (terajšiu Zakarpatskú oblasť Ukrajiny) vrátane jej administratívneho sídla Užhorodu. Ani v tomto meste už dlhé roky nemá svoju ulicu. Ani počas minulého režimu sme k tomuto slávnemu sovietskemu vojvodcovi neprejavovali akúsi mimoriadnu úctu a vďačnosť, ktoré si rozhodne zaslúžil. Tak napríklad 4. diel Malej československej encyklopédie, vydané v roku 1986, mu venuje obdĺžnik veľkosti 2,6 x 5 cm. Teda toľko priestoru, koľko vedľa jeho mena dostali Valja Petrova, česká operetná speváčka, a Rastko Petrovič, srbský básnik, prozaik a esejista. Len pre zaujímavosť, I. J. Petrov so svojimi vojskami oslobodzoval vtedajšie územie Československa od jeho najvýchodnejšej obce na Podkarpatskej Rusi až po Ostravu. V spomínanej Malej čs. encyklopédii však nie je ani slovo o tom, že bojoval aj v našej krajine a má výrazný podiel na jej oslobodení!

UZNÁVANÝ A ÚSPEŠNÝ

Napriek tým skromným riadkom v oficiálnej čs. encyklopédii, vydané v 80-tych rokoch minulého storočia, I. J. Petrov patril medzi najznámejších a najuznávanejších sovietskych veliteľov. Jeho vojenská kariéra sa začala počas občianskej vojny a skončila sa až jeho smrťou v roku 1958. Od radového vojaka to dotiahol až na armádneho generála – do tejto hodnosti ho zhodou okolností povýšili práve počas oslobodzovania Československa 26. októbra 1944. Od ostatných svojich bojových kolegov – generálov a maršalov sa predsa len niečím líšil: stredoškolské vzdelanie ukončil ešte počas existencie cárskeho Ruska a slávnym sa stal aj tým, že cesty k víťazstvu hľadal vždy cez najmenšie straty na životoch svojich vojakov. Ich životy skutočne riskoval iba vtedy, keď už nebolo iné východisko. O iných vysokých veliteľoch dodnes sa šíria historiky o ich hrubosti, despotizme, bezcitnosti, nelútošti, ale... Ivan Jefimovič Petrov bol zároveň známy svojím bohatým rozhľadom v kultúre, predovšetkým v literatúre a výtvarnom umení. Jeho príbuzní po skončení vojny spomínali, že veľmi rád maľoval a keby sa nerozhodol pre vojenskú kariéru stal by sa určite umelcom – maliarom.

Napriek umeleckým sklonom mu nikdy nechýbali odvaha a smelosť. Bol to rozvážny a rozhodný muž, ktorý mal okolo seba rád rozumných a disciplinovaných ľudí, neznášal výhovorky, ľudskú neprírodnosť, pretváрку a klamstvo. Keď už sme spomenuli jeho vzťah k výtvarnému umeniu – bola v tom určitá symbolika – jeho vojaci zachraňovali vzácne umelecké skvosty z drážďanskej galérie Zwinger, často poškodené

Armádny generál Ivan Jefimovič PETROV (1896–1958).

spojeneckými kobercovými náletmi začiatkom roka 1945.

Bol to skutočne vojvodca. Velil legendárnej Prímorskej armáde, ktorá dokázala dlho odolávať proti nepriateľskej presile pri obrane Odesy a Sevastopola. Aj jeho zásluhou získali tieto mestá titul Mesto hrdina. Ďalšie dve mestá – Novorossijsk a Kerč – tiež dostali tieto tituly aj za jeho podiel na ich obrane. Generál Petrov tak velil bojovým operáciám sovietskych vojsk pri obrane štyroch z prvých dvanástich miest, ktoré dostali tento prívlastok (Dnes sa týmto titulom pýši okolo 30 miest – pozn. red.).

SLÁVNA BOJOVÁ CESTA

Viedla od Kaukazu do Berlína a potom do Prahy. Jednotky Ivana Jefimoviča oslobodili aj prvú slovenskú obec, Kalinov pri Medzilaborciach – bolo to už 21. septembra 1944, teda dva týždne pred oficiálnym vstupom 1. čs. armádneho zboru v ZSSR na naše územie cez Dukliansky priesmyk. Postupne 4. ukrajinský front oslobodil takmer celú súčasnú Zakarpatskú oblasť Ukrajiny, obsadil časť severovýchodného Maďarska, priniesol slobodu severovýchodnému Slovensku, ale zároveň i Košiciam a Prešovu. Nie náhodou sa stal I. J. Petrov dňa 30. júla 1945 čestným občanom Košíc. Už predtým však v Moskve 29. mája prevzal najvyššie sovietske vyznamenanie Hrdina ZSSR.

Okrem už spomínanej Prímorskej armády a 4. ukrajinského frontu gen. Petrov predtým velil 44. armáde, Čiernomorskej skupine vojsk Zakaukazského a Severokaukazského frontu, 33. armáde Západného frontu a 2. bieloruskému frontu a do Berlína a Prahy prišiel po svojom nepochopiteľnom odvolaní z funkcie veliteľa 4. ukrajinského frontu ako náčelník štábu 1. ukrajinského frontu.

Aj po skončení Veľkej vlasteneckej vojny zostával vysoké vojenské funkcie. Nie náhodou sa už v roku 1945 tento rodák z Bieloruska stal veliteľom Turkestanského vojenského okruhu, ved' už v roku 1934 sa stal náčelníkom Zjednotenej stredoázijskej vojenskej školy, pričom aj dovtedy tu zostával vysoké funkcie. Bol veliteľom brigády, náčelníkom štábu divízie, veliteľom samostatného jazdeckého pluku a horskej streleckej divízie.

Generál Petrov sa naučil niektoré jazyky národov sovietskej strednej Ázie, napríklad po uzbecky. Žiaľ, s týmto regiónom sa spája aj jeho veľká osobná tragédia. V roku 1948 ho počas pobytu v hlavnom meste Turkménska – v Ašchabade – zastihlo silné zemetrasenie. Bol tam vtedy so svojím jediným synom, tiež vojakom z povolania, plukovníkom Jurijom. Ako to vo svete pri prírodných katastrofách býva, všade sa nájdu takí, ktorí nešťastie iných využívajú na rabovanie. Jurij Ivanovič Petrov chcel zabrániť

rabovaniu jedného obchodu a pritom ho banditi zastrelili... Samozrejme, ani o zemetrasení, tobož nie o smrti syna slávneho vojvodu sa nikto v Sovietskom zväze nemal dozvedieť. Tak to vtedy chodilo.

Generál Petrov po tejto tragickej udalosti odišiel do Moskvy, kde pôsobil vo funkciách zástupcu hlavného inšpektora sovietskej armády, náčelníka pre riadenie bojovej a fyzickej prípravy, prvého zástupcu hlavného veliteľa pozemných vojsk, hlavného inšpektora MO ZSSR a nakoniec až do svojej smrti v roku 1958 (zomrel vo veku 62 rokov) bol hlavným vedeckým poradcom zástupcu ministra obrany ZSSR. Okrem titulu Hrdina ZSSR bol päťkrát vyznamenaný Leninovým radom, štyrikrát Radom Červenej zástavy, radmi Suvorova, Kutuzova, Červenej hviezdy, atď.

EPILÓG

Zaujímavé je, že na pobyt gen. Petrova v Košiciach si nikto nepamätal. Všetci, ktorí prišli do priameho styku s osloboditeľmi, spomínali iba to, ako riešili s nimi najaktuálnejšie problémy mesta a bokom stál vysoký dôstojník v generálskej uniforme, ktorý však do týchto rozhovorov nevstupoval.

Bol to generál Petrov alebo nie? Kládli si neskôr túto otázku. Pravdepodobne bol... Možno nechcel zasahovať do kompetencií svojich podriadených, ktorí v Košiciach zostávali, či už vo funkcii vojenského komandanta mesta alebo členov jeho štábu. Oni tu predsa na čas zostávajú a veliteľ musí rozmyšľať nad ďalšími bojmi... Bol však pripravený zasiahnuť a pomôcť vtedy, keď by si jeho dôstojníci nedokázali poradiť sami. Takto rozmyšľal aj vtedajší šéf ilegálneho čs. národného výboru a neskôr ustanovený predseda Správnej komisie Košíc, teda neskôr prvý povojnový primátor mesta JUDr. Štefan Kaifer. Generál Petrov však v Košiciach určite bol!

Kuriózne však je, že najviac informácií o tomto vojvodcovi, osloboditeľovi Bardejova, Košíc, Prešova i ďalších slovenských miest, získali nie vojenski historici, ale odborná asistentka Katedry jazykov UPJŠ v Košiciach PhDr. Anna Dančíková, zároveň vedúca Klubu mladých priateľov ZSSR gen. Petrova pri tejto univerzite.

Klub vznikol v roku 1977 a o štyri roky neskôr začal svoju činnosť sústreďovať na zbieranie dokumentárnych materiálov o živote generála Petrova. Členom klubu sa podarilo skontaktovať s ľuďmi, ktorí ho veľmi dobre poznali: s vnukom Vladimírom Petrovom, jeho neterami Galinou Zavjalovou a Vierou Budakovskou, Hrdinom ZSSR a dlhoročným tajomníkom Zväzu spisovateľov ZSSR Vladimírom Karpovom, generálporučíkom Petrom Budakovským... Tento sa s Petrovom zoznámil v roku 1945 ako mladý dôstojník počas Berlínskej vojnovnej operácie. Dovtedy o veľkom vojvodcovi iba počul.

Ako ho hodnotí s odstupom času? „Bol som častým svedkom jeho osobnej odvahy a statočnosti, schopnosti pokojne zvládnuť kritické situácie. Vedel sa ovládať, čeliť smrti, vedel nájsť správne riešenia v extrémnych situáciách. Všetky tieto vlastnosti prenášal aj na mňa. Mal bohaté bojové skúsenosti, majstrovsky ovládal stratégiu boja. Svoje myšlienky vyjadroval vždy zreteľne a jasne, vedel nájsť spoločný jazyk s dôstojníkmi i vojakmi.“

Generál Petrov bol prísny i starostlivý zároveň, vážil si ľudí, otvorene vyjadroval nespokojnosť – keď sa urobilo menej, ako bolo možné, keď sa prejavovala neorganizovanosť alebo pasivita. K nám, mladým dôstojníkom, bol pozorný, učil nás bojovému umeniu aj v tých najzložitejších situáciách. Učil nás svojimi vlastnými činmi a pracovitosťou. Ani nevedel, že každý z nás sa mu chcel vo všetkom podobať: v boji, v štábnej práci, pri návštevách jednotiek i v čase odpočinku...“.

Vladimír MEZENCEV

Viete, že...?

...najmasovejším bojovým lietadlom sveta sa stal sovietsky obrnený bitevník Il-2? Fašisti mu dali prezývku „čierna smrť“ a „mor“. Jeden údaj hovorí, že ich bolo vyrobených 36 tisíc kusov, iný, že až 41 tisíc kusov.

Prvý (dvojmiestny) variant Il-2 nezodpovedal požiadavkám, druhý (jednomiestny) variant začal s letovými skúškami 12. 10. 1940 a pilotoval ho Vladimir Kokkinaki. Sériová výroba bola spustená už koncom toho roka. Po čase sa Il'jušin opäť vrátil k dvojmiestnej verzii.

Brnenie Il-2 neprebila strela zo samopalu, guľometu a dokonca ani z kanóna nízkeho kalibru.

Americký spisovateľ Martin Caidin vo svojej knihe The Tigers Are Burning (Tigre horia), ktorá na ruby obrátila predstavy Západu o 2. sv. vojne, približuje príhodu, ktorá sa mala stať počas bitky o Kursk.

Il-2, ako vystrieľal celý svoj palebný priemer, vracal sa na základňu. Vtom sa naň vrhli štyri messerschmitty. Ľahká korisť, pomysleli si Nemci. Jeden vystrieľal na Il-2 celý zásobník, no ten pokračoval v lete, akoby si to ani nevšimol. A tak sa do „čiernej smrti“ pustil aj druhý „messer“, po ňom tretí a štvrtý, no výsledok bol rovnaký.

Caidin píše, že vtedy sa jeden nemecký pilot opýtal druhého: „Prečo ten Rus nepadá?“ Odpoveďou mu bolo: „Ani ježa odzadu nepohryzieš“.

...sovietskou odpoveďou na objavenie sa nemeckého ťažkého tanku Tiger bol tank KV (Klim Vorosilov)?

Do výzbroje bol zaradený 8. 8. 1943 (KV-1), bojoval niečo vyše roka a pomohol skrátiť sovietske zaostávanie v segmente ťažkej obrnenej techniky, až kým sa neobjavil dokonalejší ťažký tank IS-1 (Josif Stalin).

...okrem lietadiel loď existovali v minulom storočí aj letecké lietadlové „lode“?

20. novembra 1935 po prvýkrát na svete vzlietol ruský ťažký bombardér TB-3 (skúšobný letec Piotr Stefanovskij) s piatimi pripojenými – tzv. parazitickými – stíhačmi. Komplex dostal názov Skupina-SPB a aj keď morálne bol zastaralý už v polovici 30-tych rokov, zúčastnil sa aj 2. sv. vojny.

500 bojových vzletov mal v bitke proti Japoncom na Chalchyn gole a letáky nad japonským územím zhadzoval aj v roku 1938.

Ako bombardér, nákladný alebo výsadkový letún sa TB-3 využíval vo všetkých hlavných bojoch rokov 1941-43. Osobitne na samom začiatku vojny. Napr. v júli a auguste 1941 dva TB-3 so štyrmi stíhačmi úspešne bombardovali ropné fabriky v rumunskej Konstanci, most cez Dunaj, prepravu na Dnepre.

Zaujímavé je aj to, že i keď Nemci spôsobili na začiatku vojny sovietskemu letectvu priam osudové straty, prvé boje Skupiny-SPB Vladimíra S. Vachmistrova boli takmer bez strát.

Adriana MIKUNDOVÁ

Jubilanti ZO SZPB sa dožívajú

• **Bratislava 7:** Želislava Mitevová 87 rokov.
 • **Bratislava 12:** Ing. Vladimír Petratúr 82 rokov.
 • **Bratislava 16:** Ján Hornák 93, Rozália Víchová 89 a Jozefína Vašinová 84 rokov.
 • **Bratislava 24:** JUDr. Štefan Kusý 89 rokov.
 • **Badín:** Ján Šúr 82 a Jozef Šurinák 75 rokov.
 • **Bojnice:** Jozef Pipiška 65 rokov.
 • **Belá Dulice:** Anna Rusnáková 91 rokov.
 • **Brezno 1:** Anna Muránska 93, Marta Brečková 82, Karla Englerová 80, Marta Goceliaková, Borivoj Barbierik a Jozef Mondl 65 rokov.
 • **Banská Bystrica – Stred:** Anna Horská 83 rokov.
 • **Banská Bystrica – Tr. SNP:** Štefan Lunter 65 rokov.
 • **Banská Bystrica – ZO Jána Rýsa, Tr. SNP:** Lýdia Bancíková 91 a Ľubomír Miartuš 82 rokov.
 • **Čičmany:** Pavol Gaplovský 90 rokov.
 • **Čierny Balog:** Anna Zemková 85, Ján Sitarčík 70 a Vojtech Belko 60 rokov.
 • **Čierny Potok:** Štefan Kapec 84 a Jozef Krnáč 60 rokov.
 • **Čaňa:** Andrej Mitro 75 rokov.

• **Dolné Vestenice:** Marta Doležalová 70 rokov.
 • **Donovaly:** Miroslav Mydlo 84, Marta Kaliská a Oľga Mydlová 75 rokov.
 • **Dunajská Streda:** Irena Kršáková 87, Terézia Fojtková 84 a Emília Bukvišová 75 rokov.
 • **Giraltovce:** Zuzana Haleková 92 rokov.
 • **Harmanec:** Jozef Kupčok 80 rokov.
 • **Hrachovo:** Ján Suja 60 rokov.
 • **Hnúšťa:** Júlia Petroková 93, Ing. Gustáv Knapp 86, Júlia Selčanská 84, Emília Šivarová a Jolana Boráková 81, Ondrej Ilčík 65 a Mária Tokárová 60 rokov.
 • **Kšinná:** Zuzana Adameová 88 rokov.
 • **Klenovec:** Zuzana Medved'ová 89, Mária Štefániková 84 a Margita Bálintová 81 rokov.
 • **Lipany:** Anna Černická 60 rokov.
 • **Lučenec 2:** Vilma Eibnerová 88 rokov.
 • **Lučenec 3:** Emília Ličková 83 a Ľubomíra Olahová 60 rokov.
 • **Levoča:** Mária Rovderová a Štefan Janus 81, Michal Sakmár 60 rokov.
 • **Liptovský Mikuláš:** Jolana Dorniaková 97, Ing. Pavel Chrapčíak

89, Zuzánek Kulina 88, Elena Pa-prčková 86, Božena Staroňová 85, Antónia Hudecová a Ľubomír Kolárík 70 rokov.
 • **Medzibrod:** Júlia Prašovská 89 rokov.
 • **Myjava:** Božena Serdahelyová 80 a Karol Parčí 70 rokov.
 • **Melčice – Lieskové:** Michaela Morišová 30 rokov.
 • **Martin – Juh:** Irena Nemčoková 80 rokov.
 • **Makov:** Ľudmila Lučaničová 96 a Anna Kistanová 82 rokov.
 • **Michalany:** Agnesa Guľašová 80 rokov.
 • **Novosad:** Juraj Pokrivňák 85 rokov.
 • **Nitra – Horné mesto:** Helena Folajtárová a Helena Mečiarová 85 rokov.
 • **Očová:** Anna Ďurečková 60 rokov.
 • **Osádka:** Zuzana Klocoková 103 rokov.
 • **Pohorelá:** Františka Gáliková 89, Anna Sýčová – Kriváň 86, Mária Fukoňová 85, Mária Šajšová a Jozef Garec 75, Ján Mak 70, Anna Mecková 65, Renáta Šajtrochová 50 a Michal Tlučák 35 rokov.
 • **Parchovany:** Anna Patkáňová 88 a Anna Ivanocová 82 rokov.

• **Plechotice:** Mária Hajduková 88 rokov.
 • **Rimavská Sobota 1:** Sabína Vargová 92 rokov.
 • **Rimavská Sobota 2:** Jaroslava Hulinová 70 a Alexander Mišák 55 rokov.
 • **Senica: Jozefa Nemečkárová 101** a Mária Slivková 84 rokov.
 • **Senec:** Margita Koláriková 97, Ladislav Neuwirth 83 a Mgr. Terézia Snohová 75 rokov.
 • **Slovenská Ľupča:** Eva Dobišová 70 rokov. Alfonz Hrmo 84 rokov.
 • **Stará Kremnička:** Alfonz Hrmo 84 rokov.
 • **Snina – mesto:** Mária Grundzová 80 rokov.
 • **Svidník:** Mária Dercová 90 a Peter Grešlík 83 rokov.
 • **Sukov:** Júlia Šantová 86 rokov.
 • **Slovenské Nové Mesto:** Anna Maďarová 88 rokov.
 • **Sečovce 2:** Blažej Béda 60 rokov.
 • **Sučany:** Veronika Babčová 87, Mgr. Viera Šterbová 65 a Richard Neuman 45 rokov.
 • **Tlmače:** Marek Hudec 75 rokov.
 • **Trenčianske Teplice:** Vladimír Fiala 84 a JUDr. Jozef Opet 60 rokov.
 • **Trenčín 1: MUDr. Viliam Točík 100,** Klára Kopecká 86, Libuša Ča-

tárová 84, Mária Nováčková a Anežka Samáková 83, Štefánia Adamusová 80 a Pavol Šimovič 40 rokov.
 • **Topoľčany 1:** Irena Hupková 85 a Anastázia Stanková 81 rokov.
 • **Trnava 1:** Mária Nováková 80 rokov.
 • **Trnava 2:** Anton Kurecký 89 rokov.
 • **Trebišov 2:** Anna Vrabeľová 86, Anna Štefanová 83, Milan Urban 70 a Vladimír Lapitka 55 rokov.
 • **Trebišov 3:** Mária Hadvabná 86 a Božena Kušniríková 80 rokov.
 • **Vígľaš:** Pavel Adam 81, Zuzana Krnáčová a Peter Záchenský 80 rokov.
 • **Vyšný Orlík:** Demeter Novák 75 rokov.
 • **Zemplínske Hradište:** Anna Galová 93 a Anna Semanová 90 rokov.
 • **Zvolenská Slatina:** Ondrej Brachna 90, Veronika Škultétyová 87 a Mária Luptáková 80 rokov.
 • **Žiar n/Hronom:** František Ťakuš 92, Anna Harachová 87, Helena Cabániková 86, Margita Zatková 70 a Stanislav Uhrin 60 rokov.
 • **Žilina 1:** František Marek 95, Vendelín Behúň 93 a Miroslav Šavol 90 rokov.

Jubilantom srdečne blahoželáme!

Nikdy nie je neskoro...

...zamyslieť sa nad nedožitým 90. výročím narodenia Jána Brocku.

Neviem, či dnešným mladým ľuďom hovorí niečo toto meno. Keď uvediem, že sa narodil v Revúcej v roku 1924, je jednoznačné, že z dnešného pohľadu patrí už k starej generácii. Dá sa predpokladať, že aj ostatní o ňom doteraz menej vedeli.

Jánov Brockov je na Slovensku veľa. Iba jeden z nich sa však narodil 1. marca 1924. Vidiac, že rodná krajina mu krváca, ako študent z Právnickej fakulty UK v Bratislave odišiel do ratkovskobystrianskych hôr a chytil sa podnecovania ostatných gemerských povstalcov. Zrejme najlepšie mu to šlo v literárnej tvorbe, najmä poéziou posmeľoval ničenie nepriateľa. Zomrel 7. júla 1946 na chorobu, ktorú získal v povstaleckých horách.

Takýto bol poet a povstalec Ján Brocku. Navždy preto zostane nielen v srdciach Revúčanov, ale i Gemerčanov.

Ján KOCHAN, predseda ZO SZPB Revúca

Navždy odišli dvaja trebišovskí partizáni

29. decembra 2014 nás navždy opustil 91-ročný František Richtarčík, ktorý bol dlhodobým funkcionárom ZO a ObIV SZPB v Trebišove.

Do SNP sa prihlásil čoby študent. Ako guľometčík pôsobil v partizánskej skupine Klementa Gottwalda na Liptove. Bojové skúsenosti nadobudol aj v 3. brigáde 1. čs. armádneho zboru

v ZSSR. Po vojne maturoval na Učiteľskom lýceu v Spišskej kapitule.

Na cintoríne v Bačkove sme sa 2. januára 2015 rozlúčili s najstarším členom SZPB v trebišovskej oblasti (ZO SZPB Sečovce 2), so 101-ročným Jánom Korčínským.

Ako slovenský vojak-dôstojník so svojimi vojakmi prebehol na území Sovietskeho zväzu k partizánskej brigáde Čapajev. Bojovú cestu prešiel v 1. čs. armádnom zbore od čiernomorskej Anapy, až do Holešova. Mnohokrát bol ranený.

Obidvaja hrdinovia získali počas svojho života veľa vyznamenaní. Naposledy ich potešila pamätná medaila k 70. výročiu SNP, udelená ministrom obrany SR Martinom Glváčom, ktorú 27. novembra 2014 za nich prevzali rodní príslušníci.

Za ObIV SZPB v Trebišove sa s nimi rozlúčil predseda Milan Urban, ktorý ich statočnosť, odvahu v boji, ako aj čínorodý a plodný život pripomenul smútočným zhromaždením v nekrológoch.

Česť ich pamiatke, nezabudneme na Vás!

-MU-, snímka M. Malý

Navždy sme sa rozlúčili

■ **Cinobaňa** s 90-ročnou Máriou Korimovou.
 ■ **Hnúšťa** s 96-ročnou Juditou Zelinovou.
 ■ **Klenovec** so 70-ročnou Ľubicou Telkyovou.
 ■ **Malinová** s 90-ročnou Annou Schónovou.
 ■ **Pohorelá** s 92-ročnými Paulínou Vojtkovou a Kristínou Baksovou.
 ■ **Považská Bystrica** s 95-ročnou Zuzanou Kováčovou a 80-ročným Jiřím Stavínom.
 ■ **Pezinok** s 94-ročným Michalom Letanovcom, 91-ročným Štefanom Vraštiakom a 81-ročnou Máriou Adamcovou.

■ **Senec** s 93-ročnou Zuzanou Zrnekovou.
 ■ **Sečovce 2** so 101-ročným Jánom Korčínským.
 ■ **Trebišov 2** s 91-ročným Františkom Richtarčíkom.
 ■ **Topoľčany 1** s 91-ročnou Boženou Mínarčicovou a 87-ročným Viktorom Bielichom.
 ■ **Trenčianske Teplice** s 86-ročnou Júliou Obrčianovou.
 ■ **Trenčín 1** s 91-ročnou Ruženou Kováčovou.

Česť ich nehynúcej pamiatke!

Zanechala hlbokú nezmazateľnú stopu

Neúprosný a nepodplatiteľný zákon prírody, podľa ktorého sa človek rodí, žije a umiera, odvieďol navždy z jej rodiny a z našich radov pani Evku Žakovú. Rodina, priatelia a členovia ZO SZPB pri HBP v Prievidzi sa s ňou rozlúčili 5. decembra 2014 vo veku 76 rokov.

Do našich radov ju priviedli spomienky z detstva na hrôzy 2. svetovej vojny. V ďalšom období života to bolo jej sociálne cítenie. Počas celého obdobia

jej členstva sa aktívne zapájala do činnosti našej organizácie. Najlepším hodnotením jej čin-

nosti bolo trikrát za sebou opätovné zvolenie do výboru ZO SZPB.

Pred mesiacom, na VČ schôdzi, ktorej sa ešte zúčastnila, si prevzala Ďakovný list Oblastného výboru SZPB v Prievidzi za dlhoročnú, záslužnú a obetavú prácu.

Hoci jej srdce navždy dotĺklo, zanecháva v našich spomienkach hlbokú nezmazateľnú stopu na pracovný, nie vždy ľahký život.

ZO SZPB pri HBP Prievidza

Vyhodnotenie vianočného testíku

Verte či nie, do redakcie sme dostali len 11 správnych odpovedí. Z nich predseda SZPB Pavol Sečkář vylosoval č. 8 a 100 eur vyhráva:

Marta MALEJKOVÁ

Liptovská Porúbka 346

033 01 Liptovský Hrádok

Gratulujeme!

Správne riešenie:

$(1+1+1)! = 6$

$3 \times 3 - 3 = 6$

$\sqrt{4} + \sqrt{4} + \sqrt{4} = 6$

$-7/7 + 7 = 6$

$\sqrt[3]{8} + \sqrt[3]{8} + \sqrt[3]{8} = 6$

$\sqrt{9} \times \sqrt{9} - \sqrt{9} = 6$

Pavol Sečkář to vylosoval naozaj „naslepo“.

Ďakujeme za obrovskú kópu želaní

Pri príležitosti nového roka 2015 prišla na adresu predsedu a vedenia SZPB veľká kópa gratulácií s množstvom pracovných i osobných želaní. Jedni nám želajú zdravie, úspech, radosť, naplnenie prianí, božské požehnanie a vzájomné pochopenie, iní pridávajú i bojovnosť a odvahu. Väčšina však priballila aj slovo „ďakujem“ za doterajšiu spoluprácu.

Predseda SZPB Pavol Sečkář a predsedníctvo ÚR SZPB ďakujú za zaslané želania oblastným výborom a základným organizáciám SZPB a predovšetkým

Čestnému predsedovi SZPB genpor. Jánovi Husákovovi s manželkou a členom ÚR SZPB generálnemu riaditeľovi Múzea SNP Stanislavovi Mičevovi a riaditeľovi VHÚ Miloslavovi Čaplovičovi.

Vel'vyslancom: Bieloruska – Vladimirovi Serpikovovi, Bulharska – Margarite Ganevovej, Rakúska – Helfriedovi Carlovi, Ruskej federácie – Alexejovi Fedotovovi, Ukrajiny – Olehovi Havašimu.

Vojenským pridelencom: Poľskej republiky – Zbigniewovi Komaňskému, Ruskej federácie – Igorovi Ščerbakovovi.

Kancelárii prezidenta SR a členom vlády SR: podpredsedovi vlády a ministrom vnútra SR Robertovi Kaliňákovi, ministrom práce, sociálnych vecí a rodiny SR Jánovi Richterovi, ministrom životného prostredia SR Petrovi Žigovi, štátnemu tajomníkovi ministerstva obrany SR Milošovi Kotercovi, štátnemu tajomníkovi MZV SR Petrovi Burianovi.

Predstaviteľom samosprávnych krajov: predsedovi TSK Tiborovi Mikušovi, podpredsedovi ŽSK Jozefovi Štrbovi a výkonnému podpredsedovi ZMOS Jozefovi Turčánymu.

Primátorom miest: Bardejov – Borisovi Hanuščakovi, Brezno – Tomášovi Ábelovi, Krupina – Radoslavovi Vazanovi, Medzilaborce – Ivanovi Solejovi, Ružomberok – Igorovi Čomborovi, Zvolen – Miroslavovi Kuseinovi, bývalému primátorovi mesta L. Mikuláš Alexandrovi Slafkovskému, ďalej mestu Banská Bystrica a Mestskému úradu Svidník.

Starostovi obce Lehota pod Vtáčnikom – Jánovi Cipovovi,

Naším zahraničným partnerom: predsedovi ČSBS Jaroslavovi Vodičkovi, OV ČSBS Vsetín a Historické skupine čs. partizánskej brigády Jana Žižku, predsedníčke MěV ČSBS Brno Irene Matyáškovéj, genmjr. Mikulášovi Končickému a Mestskému výboru ČSBS a ČSOL Ostrava 1 a predsedníčke Medzinárodnej organizácie vyhnancom a utečencov, obetí fašizmu a nacizmu Ivici Žnidaršičovej, ktorá zároveň pozvala predsedu SZPB na konferenciu do Prahy v máji 2015.

Ďalej ďakujeme: generálnemu manažérovi strany SMER-SD Jánovi Richterovi, predsedovi spoločnosti M. R. Štefánika Jánovi Tatárovi, riaditeľovi Ústavu pamäti národa Ondrejovi Krajňákovi, vedeniu spoločnosti HOREZZA a vedeniu Pro Memoria Veteranorum, n. o., Slovakia a RCL, s.r.o. Bratislava.

ČITANÍČKO

Ako vzniklo PF?

Prvé blahoprajné lístky k Vianociam boli zaznamenané v škótskom Edinburghu v roku 1841 a za ich vynálezcu sa považuje úspešný londýnsky obchodník sir Henry Cole, ktorý dal vytlačiť prvé novoročné pranie v roku 1843. Tolko z encyklopédií.

Ako to však bolo naozaj

V Čechách má prsty v posielaní novoročných prianí gróf Karel Chotek z Chotkova a Vojnína. Aktívny úradník rakúskej monarchie a veľký český vlastenec, ktorý sa venoval mnohým aktivitám, nemal pri svojom pracovnom nasadení čas prijímať zdvorilostné návštevy k Novému roku a keďže okruh jeho známych nebol malý, zamýšľal sa nad tým, ako sa týmto spoločenským povinnostiam vyhnúť. Vtedy dostal spásnosný nápad.

V roku 1827 si u riaditeľa Pražskej kresliarskej akadémie Josefa Berglera dal vytlačiť elegantné umelecké kartičky s rytinou a ospravedlnením – skratka „omluvenky“ – a začal ich hromadne rozosielať. Keďže nebol jediný, kto na osobné návštevy nemal čas, jeho kartičky sa čoskoro stali veľmi populárne a šírili sa všetkými smermi. Z týchto údajov vychádza, že v Čechách vznikli novoročné

priania o celých 15 rokov skôr, ako ich „vymyslel“ sir Henry.

Prečo na novoročenky píšeme PF

Ide o francúzske slová Pour Féliciter, ktoré v preklade znamenajú „Pranie k...“ alebo „Pre šťastie...“ a vo Francúzsku sa tieto slová pôvodne písali ako blahopriane na kyticu. Gróf Chotek si tieto slová vybral zámerne, pretože francúzština nielen krásne znie, ale bola aj jazykom vzdelancov.

Ich použitie na novoročenkách v tej dobe budilo zdanie svetovosti a noblesnosti. Samotná skratka PF vznikla vďaka českému maliarovi a grafikovi Viktorovi Strettimu začiatkom 20. storočia, ktorý k nej pridal zároveň letopočet. Jednoduchá a zapamätateľná skratka rýchlo zdomácnela – ale len v Čechách a na Slovensku. V iných krajinách tejto skratke pravdepodobne rozumieť nebudú.

Zdroj: Internet

Dvadsaťosem panfilovcov

Tak sa nazýva prvý film v dejinách Ruska, ktorý bude nakrútený v petrohradskom štúdiu Lybian Palette z prostriedkov všeludovej zbierky a má predurčenie stať sa „národným filmom proti falzifikácii dejín“.

Náklady sú kalkulované vo výške 60 miliónov rubľov a k decembru 2014 už bolo k dispozícii 28 miliónov. Práve v tom čase sa k projektu pripojilo aj ruské ministerstvo kultúry, Nezávislé vojenské noviny...

Zaujímavosťou však je, že herci idú do filmovačiek bez honorárov. Alexej Volodin z topwar.ru hovorí, že ide vskutku o unikátnu prax.

* * *

Na jeseň 1941 delili nemecké útvary, ktoré sa prebili k Volokolamsku, od Moskvy len dve hodiny jazdy autom. Ibaže na ich trase stála 316. strelecká divízia generála I. V. Panfilova. Tento vojvodca mal takú obrovskú autoritu, že jeho vojaci sa sami pomenovali za panfilovcov a divíziu nazvali panfilovskou.

V bojoch sa 316. stala natoľko úspešnou, že 17. novembra jej bol pridelený názov gardová a celkovo

bola premenovaná na 8. gardovú. Žiaľ, generál Panfilov padol hneď na druhý deň, divízii však zostalo právo nosiť jeho meno i naďalej.

Rovnakú česť si v boji zaslúžila už len jedna taká divízia Červenej armády – 25. gardová, nosiaca meno Čapajeva.

* * *

O legendárny boj „Panfilovskej“ divízie sa 16. novembra 1941 zaslúžila 4. rota 2. práporu 1075. pluku. Jej 28 vojakov sa pri Dubosekove postavilo proti nemeckému tankovému práporu a zastavili ho. Slová politruka Kločkova „Rusko je veľké, no ustupovať niet kam. Za nami je Moskva!“ sa dajú dnes vidieť v každom vojenskom múzeu.

* * *

Hlavným cieľom tohto filmu je ukázať dnešnému divákovi jednu z typických epizód bitky o Moskvu. Priblížiť ju bez lesku a miliardových rozpočtov a hlavne bez prekrucovania dejín. Ukázať ju tak, aby 28 panfilovcov aj dnes odrazilo útok tých, ktorí chcú očierniť pamiatku sovietskeho vojaka.

-vimi- s využitím topwar.ru

Výstava Boje v Karpatoch 1914–1915

Vo výstavnej sieni SNM – Múzea Ukrajinskej kultúry (ďalej SNM-MUK) vo Svidníku bola ešte v novembri 2014 nainštalovaná výstava Prvá svetová vojna – Boje v Karpatoch 1914–1915. Organizačne ju pripravili SNM-MUK a Vojenský historický ústav Bratislava – Múzejné oddelenie Svidník. Pre verejnosť bude sprístupnená do marca 2015.

Výstava tematicky približuje priebeh bojov v Karpatoch v prvom roku vojny na území severovýchodného Slovenska prostredníctvom záberov zachytávajúcich bojovú činnosť, ako aj každodenný život vojakov počas vojny. Návštevníci majú možnosť vzhliadnuť napríklad pochovávanie vojakov, prevoz zajatcov a pod.

Vojna sa dotkla aj civilného obyvateľstva, a teda nechýbajú fotografie približujúce utrpenie obyčajných ľudí, ktorí museli opúšťať svoje domovy. Zaujímavým oživením výstavy sú nádherné do-

Tanec s nepriateľom

Keď Paul Glaser objaví počas návštevy Osvienčimu medzi vystavenými exponátmi kufor z Holandska so svojím menom, jeho život sa prevráti naruby.

Po návrate domov začína pátrať po vojnovnej minulosti svojej rodiny. Prostredníctvom denníka, fotografií, listov, ale aj filmov a piesní odhaľuje neuveriteľný osud otcovej sestry, tety Roosje.

Počas vojny ju väznili v niekoľkých koncentrač-

ných táboroch. V Osvienčime sa podrobila neľudským experimentom obávaného doktora Mengeleho a v Birkenau prežila aj vďaka tomu, že dávala hodiny tanca nemeckým dôstojníkom.

Vo svojom denníku napísala: „Potrebujem minulosť, aby som mohla žiť budúcnosť.“ Ide o podmanivý skutočný príbeh silnej, citlivej a odvážnej ženy, ktorá si aj napriek pohnutému osudu zachovala životný optimizmus. Kniha Paula Glasera vyšla vo vydavateľstve Motýľ.

Obrana č. 12/2014

Nový európsky poriadok

Počas 2. sv. vojny v roku 1944 sa v Riu de Janeiro vraj konala recepcia, na ktorej bol prítomný aj maďarský veľvyslanec. Keď vstúpil do sály oblečený do slávnostnej uniformy, pozdravil nacistickým pozdravom. Hostiteľ, vplyvný bankár, si to všimol a pri prvej príležitosti oslovil veľvyslanca:

„Pán veľvyslanec, pozdravili ste Heil Hitler, ľud vašej krajiny patrí k nordickej rase blondínov?“ „Nie, my sme pôvodom z Mongolska,“ znela veľvyslančova odpoveď.

„Aha, teda váš štát sa rozprestiera v Ázii?“ vyzvedal opäť hostiteľ. „Nie, naša krajina leží v strede Európy.“

„Aha, tam je teraz vojna, i vy

ste do nej zapojení?“ „Áno, bojujeme proti Sovietskemu zväzu.“

„Máte voči nemu územné požiadavky?“ „Nie, nemáme. Tie máme voči Rumunsku a Slovensku.“

„Aj to sú vaši nepriatelia?“

ZRNKÁ HUMORU

„Marcelka, myslíte na to, na čo ja?“

„Áno, pán riaditeľ, ale nie s vami!“

* * *

„Slečna, vy máte krásne prsia, sú pravé?“

„Nie, jedno z nich je lavé.“

* * *

Čo majú spoločné chlapec roznášajúci pizzu a gynekológ?

Obaja môžu privoňať, ale nesmú okúsiť.

* * *

Medička na skúške z anatómie: Profesor ukazuje na kosť a pýta sa študentky:

„Povedzte mi kolegyňa, aké pohlavné orgány boli v tejto panve?“

„Mužské“, odpovedá váhavo študentka. „Správne, ale len občas.“

* * *

„Pán sused, vy ste ale včera v noci so ženou riadne vyvádzali.

Až sa triasol plafón nad nami...“

„Vidíte, takto vznikajú klebety. Včera som napríklad doma vôbec nebol!“

* * *

Prečo muž po päťdesiatke nedostane AIDS?

Pretože ho nedostane ani v špajze ani v chladničke.

* * *

Rozprávajú sa dvaja kamaráti: „Včera som nasadil parohy celej dedine...“

„A to ako?“

„Pomiloval som sa s mojou manželkou!“

* * *

Rozhovor milencov:

„Zlatko, ty si úžasný milenec... sme spolu len dva týždne a ja som už v treťom mesiaci...“

* * *

V hračkárstve predavač ponúka báby:

„Nie, to sú naši spojenci!“

Hostiteľ bol tým trochu zmätený, ale pri tom si všimol, že veľvyslanec má na uniforme kráľovský znak a preto si dovoľil položiť ďalšiu otázku.

„Ako vidím, vaša krajina je kráľovstvo. Ako sa má váš kráľ?“ „Nemáme kráľa, nám vládne admirál.“

„Aha, teda vaša krajina leží pri mori!“ „Nie, náš štát je vnútrozemský.“

Po tomto sa ešte zmätenejší hostiteľ pýta. „Ako sa teda má váš admirál?“ „Zajali ho Nemci.“

„To sú tiež vaši nepriatelia?“ „Nie, to sú naši najväčší priatelia a spojenci!“

„Toto je Barbie v bazéne za 20 dolárov, toto je Barbie v škole za 20 dolárov. A toto je rozvedená Barbie za 120 dolárov.“

„Čo, že je tá posledná taká drahá?“ pýta sa zákazník. „Lebo súprava obsahuje aj Kenov domček, Kenovo auto a Kenov vrtník.“ Vysvetľuje predavač.

* * *

„Vieš, Jožko, prečo som ťa nazval malým hlupáčikom?“

„Áno, pán učiteľ, lebo ešte nie som taký veľký ako vy.“

* * *

Policajt zastaví vodičku a vraví jej:

„Tak dnes to bude za päťsto...“

„No,“ vraví slečna za volantom.

„Obyčajne beriem tisíčku, ale že ste to vy...“

* * *

Čo sa stane, keď ženu opustí muž aj milenec?

Má po vtákoch.

pomôcky: PREIS, LAPON, EA, SINA	EČV Banskej Štiavnice	MPZ Egypta	stupeň vyspelosti v džude	odfal	prehŕňaj vlny	opačne	autor výroku: SENECA	predložka	krmivo pre vtáky	cudzokrajný vták podobný bocianovi	mužské meno	bujak	ženské meno
kočovník pastier v Arábii							spôsobuje pocit chladu						
1. časť tajničky							2. časť tajničky						
	otec	nahromad kopaním					potýčka						
		zánik					získajme kosením						
skratka pre a podobne			lapončina po francúzsky				MPZ bývalého ZSSR					4. časť tajničky	stroj
			britský admirál				šľachtický sluhovia						
oslovenie muža				uháňal					alkoholický nápoj				
				haluz					zápisník				
šaty					kokón, po česky						EČV Malaciek		
					biblický moreplavec						značka protaktínia		
	skratka bývalej čs. meny	iba				prestaneš kopať							
		domáce meno Ulriča				inventarizačná skratka							
kustód, po česky							čerti						
							kypri pluhom						
3. časť tajničky											značka india		
osud, po portugalsky											asýrsky boh mesta Eridu		

Správne vylúštenie tajničky z č. 25/26 str. 23 znie: **Nie je nám dovolené vedieť všetko.** Knihu posielame Jozefovi Soviarovi do Nitry.

Správne vylúštenie tajničky z č. 25/26 str. 24 znie: **...je koreňom všetkého zla.** Knihu posielame Ivanovi Mosnému do Malaciek.

Vylúštenie tajničky posielajte na adresu: Redakcia Bojovník, Štúrova 8, 815 72 Bratislava, alebo na e-mail: bojovník@szpb.sk.

HISTORICKÝ KALENDÁR

23. január 1941 – Protektorátna vláda v Prahe vydala nariadenie o pracovnej povinnosti pre všetkých mužov od 18 do 50 rokov. Na nútené práce v ríši bolo nasadených celkovo 424 tisíc ľudí.

23. január 1942 – Československí a poľskí exiloví predstavitelia podpísali v Londýne deklaráciu o predpokladanom vytvorení konfederácie oboch štátov po vojne.

23. január 1945 – Vláda a snem Slovenskej republiky vyhlásili vernosť fašistickej ideológii, Adolfovi Hitlerovi a spojenectvu s Veľkonemeckou ríšou.

23. január 1945 – Oslobodená je Rožňava.

24. január 1945 – Oslobodená je Stará Ľubovňa.

25. január 1945 – Sformovanie 1. zmiešanej leteckej divízie v ZSSR.

Bojová činnosť 1. stíhacieho a 3. bitevného pluku divízie sa začala 14. apríla 1945. 2. stíhací pluk dokončoval preškolenie pilotov.

26. január 1934 – Nemecko s Poľskom uzatvorilo v Berlíne pakt o neútočení.

26. január 1944 – Do bojov o Žaškov a Vinicu zasahuje 1. čs. samostatná brigáda v ZSSR.

27. január 1943 – 1. čs. samostatný poľný prápor v ZSSR získava svoju bojovú zástavu.

27. január 1943 – Americké letectvo podniká prvý denný nálet na Nemecko (Wilhelmshaven).

27. január 1944 – Leningrad je celkom uvoľnený z nemeckého obkľúčenia.

27. január 1945 – Vojská 1. čs. arm. zboru v ZSSR oslobodzujú Levoču a 4. ukrajinského frontu Spišskú Novú Ves.

27. január 1945 – Červená armáda oslobodzuje Osvienčim.

28. január 1939 – Nemecký zmocnenec pre hospodárstvo vydal smernicu na použitie vojnových zajatcov ako robotníkov. Vopred začali byť zriaďované zajatecké tábory, ktoré mohli pojať až 10-tisíc mužov, v ktorých mali byť zajatci používaní na najrôznejšie práce, predovšetkým v priemysle. A to napriek výslovnému zákazku medzinárodným právom.

28. január 1943 – Na stranu Červenej armády prešla rota P. Marcelyho.

28. január 1943 – V Berlíne je uverejnený rozkaz o „totálnej mobilizácii“.

28. január 1945 – Oslobodený je Poprad, Starý Smokovec, Kežmarok a Svit.

29. január 1942 – Podpis zmluvy o spojenectve medzi ZSSR, V. Britániou a Iránom. ZSSR a V. Británia sa zaviazali brániť Irán všetkými možnými prostriedkami pred Nemeckom a ďalšími potenciálnymi agresormi.

29. január 1945 – 1. čs. partizánska brigáda M. R. Štefánika prenikla do Liptovského Hrádku. Udržala ho až do 31. januára keď tam dorazila partizánska brigáda Stalin a vzápätí aj 1. brigáda 1. čs. armádneho zboru v ZSSR.

29. január 1945 – Sovietske a čs. jednotky oslobodzujú osady vo Vysokých Tatrách.

30. január 1940 – Göring si zvoláva hlavných činiteľov nemeckej vlády a náčelníka vrchného veliteľstva Wehrmachtu Keitela a oznámil im toto Hitlerovo rozhodnutie: „Führer je pevne rozhodnutý, že v roku 1940 víťazne ukončí vojnu veľkým útokom na západe. Predpokladá, že Belgicko, Holandsko a severné Francúzsko budú v našej moci... a že zásoby železnej rudy zo západu môžu nahradiť surovinu zo Švédska. Führer je preto rozhodnutý použiť teraz všetky naše suroviny bez ohľadu na budúcnosť, na úkor eventuálnych potrieb neskorších vojnových rokov. Je presvedčený, že je to správne rozhodnutie, pretože verí, že zásoby nemajú byť tvorené pre zásoby, ale že majú slúžiť na ukončenie vojny.“

Táto inštrukcia bola okamžite uskutočnená a nemecký priemysel dosiahol čoskoro obrovský rozmach.

30. január 1943 – Príslušníci 1. čs. samostatného poľného práporu v ZSSR skladajú prísahu a 1. februára 1943 odchádzajú na front. Z 974 príslušníkov (26 dôstojníkov, 10 praporčícov, 237 poddôstojníkov a 663 vojakov) je 123 slovenskej národnosti.

30. január 1945 – Do konca januára 1945 nemeckí a slovenskí fašisti popravili v Kremničke 747 slovenských vlastencov.

31. január 1945 – Oslobodené je Brezno.

1. február 1945 – V oslobodených Košiciach začína pracovať Slovenská národná rada.

1. február 1945 – Nemecko má na východnom fronte 299 divízií a 31 brigád, na západnom 66 divízií a 1 brigádu.

2. február 1945 – Partizáni z oddielu Vpred a Pomstiteľ a odriadu Operácia raketa (12 Slovákov, 6 Rusov a Ukrajincov) sa bez strát postavili (na Hromnice) na odpor nemeckému trestnému komandu (25 mŕtvych a 14 zajatých), aby uchránili povstaleckú obec Staré Hory, občanov a ich skromné majetky.

3. február 1933 – Adolf Hitler zdôvodňuje potrebu vybudovania mohutnej armády nevyhnutnosťou zadovážania si ďalšieho životného priestoru.